

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра обліку і оподаткування

*Свиноус І.В., Стаднік Л.І., Хомяк Н.В., Хомовий С.М.,
Томілова Н.О., Заболотний В.С., Гаврик О.Ю.*

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМСТВОМ

Навчально-методичні рекомендації з організації аудиторної та самостійної роботи за кредитно-трансферною системою для студентів денної і заочної форм навчання галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

УДК 657.1:005.936.3(07)

Ухвалено на засіданні методичної комісії економічного факультету Білоцерківського національного аграрного університету (протокол № від 2018 року)

Автори: Свиноус І.В., Стаднік Л.І., Хомяк Н.В., Хомовий С.М.,
Томілова Н.О., Заболотний В.С., Гаврик О.Ю.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ. Навчально-методичні рекомендації з організації аудиторної та самостійної роботи за кредитно-трансферною системою для студентів денної і заочної форм навчання галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / Свиноус І.В., Стаднік Л.І., Хомяк Н.В., Хомовий С.М., Томілова Н.О., Заболотний В.С., Гаврик О.Ю. - Біла Церква, 2018. - 63 с.

Рецензенти: Гура А.М. канд. екон, наук, доцент (Білоцерківський національний аграрний університет)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ВИВЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА МІСЦЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	5
2. РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ.....	10
3. ОПРАЦЮВАННЯ МЕТОДИКИ І ТЕХНІКИ ПІДГОТОВКИ УПРАВ- ЛІНСЬКОЇ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ.....	13
4. ОЦІНЮВАННЯ ОЧІКУВАНИХ ВИТРАТ ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	18
5. ДОСЛІДЖЕННЯ ЗНАЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЦІНОУТВОРЕННІ	20
6. РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	25
7. ВИВЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ У ФОРМУВАННІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИ- ЄМСТВОМ.....	29
8. ІНСТРУМЕНТАРІЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	33
9. ЗНАЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ ЕКОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ.....	34
10. ЗНАЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ СОЦІАЛЬНИХ РІШЕНЬ.....	37
11. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	41
12. ПОНЯТТЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	44
13. ОБЛІК В УПРАВЛІННІ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ДЖЕРЕЛАМИ	51
14. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ЗАТРАТАМИ, ДОХОДАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ.....	54
15. ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ВИРОБНИЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗА МЕТОДОМ ПОВНИХ ЗАТРАТ У СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ.....	57
16. ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ВИРОБНИЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗА МЕТОДОМ НЕПОВНИХ ЗАТРАТ У СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ.....	59
ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ.....	60
РЕКОМЕНДОВАНА І ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА.....	61

ВСТУП

Зміни у системі управління діяльністю сучасних підприємств ставлять вимогу щодо нових підходах презентування інформації з метою задоволення потреб внутрішніх користувачів. Адже бухгалтерський облік в управлінні суб'єктом господарювання, як частина інформаційної системи, здатний забезпечити необхідну інформацію для контролю, аналізу альтернативних варіантів управлінських дій, оцінки, прогнозування з метою підвищення ефективності господарювання, примноження майна власника та одержання прибутку.

Навчальна дисципліна «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» є номативною для вивчення студентами спеціальності Облік і оподаткування. Вивчення цієї дисципліни вимагає від студентів обізнаності з матеріалом, викладеним у дисциплінах: Бухгалтерський облік, Фінансовий облік I, Фінансовий облік II, Управлінський облік та інших.

Мета вивчення дисципліни: формування сучасної системи знань з питань підготовки та надання облікової інформації як основи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях управління діяльністю економічного суб'єкта.

Завдання дисципліни:

- вивчення концептуальних засад використання облікової інформації як інформаційного джерела системи управління діяльністю економічного суб'єкта;
- набуття вмінь побудови та трансформації бухгалтерського обліку як інформаційно-комунікаційної системи;
- вивчення методик і техніки надання облікової інформації для сучасних та потенційних потреб управління економічним суб'єктом;
- формування професійних суджень у сфері бухгалтерського обліку в управлінні підприємством, при розробці та реалізації стратегії економічного суб'єкту.

Предмет дисципліни: сукупність теоретичних та практичних аспектів формування облікової інформації для управління підприємством.

З вивченням дисципліни студенти повинні:

а) знати:

- теоретичні, методичні та практичні засади використання облікової інформації як інформаційного джерела в управлінні діяльністю економічного суб'єкта;
- теорію та методологію формування та надання облікової інформації для сучасних та потенційних потреб управління діяльністю економічного суб'єкта.

б) вміти:

- класифікувати облікову інформацію, будувати систему бухгалтерського обліку для потреб управління;
- організувати формування облікової інформації за стадіями облікового процесу, управляти якістю бухгалтерського обліку, оцінювати якість облікової інформації, системи бухгалтерського обліку та бухгалтерської звітності;
- здійснювати підготовку бухгалтерської звітності враховуючі інформаційні потреби управління підприємством; вміти визначати існуючі та потенційні інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством; вміти консультувати управлінський персонал підприємства щодо облікової інформації, наданої в бухгалтерських звітах, вміти розробляти форми управлінської бухгалтерської звітності;
- формувати управлінську бухгалтерську звітність як засіб комунікаційної взаємодії облікових працівників та управлінського персоналу;
- оцінювати інформаційні потреби користувачів в управлінні підприємством;
- формувати думку та професійне судження про побудову та трансформацію системи бухгалтерського обліку для потреб управління підприємством; вміти застосовувати техніки та методики надання облікової інформації для сучасних та потенційних потреб управління підприємством.

ТЕМА 1

ВИВЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА МІСЦЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

План заняття:

1. Методологія обліку господарської діяльності підприємств різних форм власності.
2. Інформаційне забезпечення менеджменту організації збалансованої операційної діяльності підприємств.

Мета заняття: вивчення студентами теоретичних аспектів методології бухгалтерського обліку та визначення загальних засад функціонування інформаційних ресурсів підприємств.

1.1. Питання для обговорення:

1. Розкрийте зміст понять "процедура", "метод", "методологія" в бухгалтерському обліку.
2. Які загальнонаукові та конкретно-емпіричні методи бухгалтерського обліку існують?
3. Поясніть сутність поняття "інформаційний ресурс".
4. Назвіть чинники та етапи формування інформаційного ресурсу суб'єкта господарської діяльності.
5. Принципи формування інформаційного ресурсу суб'єкта господарської діяльності.
6. Назвіть основні функції інформаційного ресурсу.
7. Які види обліку виділяють вітчизняні науковці?
8. Розкрийте сутність поняття "інтегрована система бухгалтерського обліку".
9. Охарактеризуйте концептуальні основи бухгалтерського та внутрішньогосподарського обліку.
10. Охарактеризуйте концептуальні основи статистичного та податкового обліку.

1.2. Тести

1. Яка з відповідей невірна при твердженні, що термін «інформація» означає»:

- а) пояснення
- б) викладення
- в) повідомлення
- г) висловлювання

2. Сучасна наука трактує управління як вплив на:

- а) вибраний об'єкт
- б) активи і пасиви
- в) персонал
- г) робочу силу

3. Інформація є одним з ресурсів, який має здатність

- а) накопичуватися,
- б) реалізуватися
- в) поновлюватися.
- г) тільки частково накопичуватися

4. Яка відповідь є невірною при твердженні: «Інформаційні ресурси, на відміну від матеріальних, мають такі властивості»:

- а) невичерпність та відтворюваність;
- б) вичерпність та відтворюваність
- в) збереження і збільшення незалежно від використання;
- г) потенційність використання у майбутньому.

5. Сучасна економіка інтерпретує інформацію різноаспектно:

- а) як сутність поняття інформації, її форми і функції, особливості й економічне значення

- б) функція передаватися, її форми і особливості, економічне значення
- в) процес передачі знань, думок, його форми і особливості, економічне значення
- г) усі відповіді вірні

6. Визначення, що інформація - це будь-які відомості або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді дає:

- а) Закон України про Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні
- б) Закон України «Про інформацію»
- в) НПСБО 1
- г) Податковий Кодекс України

7. За скількома ознаками на підприємстві класифікують загальну сукупність всієї інформації:

- а) 3
- б) 4
- в) 2
- г) 5

8. Основною вимогою до інформації не може бути:

- а) значимість
- б) достовірність
- в) обмежена повнота
- г) релевантність

9. Економічна інформація – це інформація, яка:

- а) послідовно і повно відображає виробничо-господарську діяльність підприємства.
- б) повно відображає виробничо-господарську діяльність підприємства
- в) послідовно і повно відображає адміністративно-господарську діяльність підприємства
- г) послідовно і повно відображає виробничо-фінансову діяльність підприємства

10. Система управління підприємства формується через сукупність управлінських функцій:

- а) прогнозування, планування,
- б) організацію, регулювання,
- в) облік, контроль та аналіз.
- г) Усі відповіді вірні

11. Інформаційним забезпеченням являється робота по:

- а) збору інформації, її реєстрації,
- б) передаванню, обробці, узагальненню,
- в) усі відповіді вірні
- г) зберіганню та пошуку суб'єктами контролю з метою використання для управління.

11.Яка із відповідей невірна? Економічну інформацію отримують за допомогою різних носіїв, передусім:

- а) економічних обстежень
- б) бухгалтерської звітності
- в) статистичної звітності,
- г) вибіркового обстежень.

12. Економічна інформація існує у вигляді:

- а) інформаційних потоків,
- б) різноманітних рішень,
- в) вказівок, розпоряджень,
- г) Усі відповіді вірні

13. Яка із відповідей невірна? Економічну інформацію класифікують:

- а) за призначенням: планова, оперативна, бухгалтерська, статистична, проектно-конструкторська, нормативна, управлінська.
- б) за суб'єктами господарювання: внутрішня, зовнішня, вхідна, вихідна;
- в) за об'єктами господарювання: внутрішня, зовнішня, вхідна, вихідна;
- г) в залежності від ступеня інформаційної деталізації об'єктів обліку – аналітичну і синтетичну.

14. За часом формування (виникнення) облікова інформація є:

- а) первина, вторина, третина
- б) первина, вторина
- в) основна, не основна
- г) усі відповіді вірні

15. За стабільністю облікова інформація є:

- а) зміна, постійна інформація
- б) стабільна і не стабільна інформація
- в) постійна і не постійна інформація
- г) стабільна і умовно стабільна

16. За економічним змістом і видами діяльності облікова інформація є:

- а) усі відповіді вірні
- б) інвестиційною
- в) операційною
- г) фінансовою

17. За характером обробки облікова інформація є:

- а) аналітична і синтетична
- б) проста і складна
- в) систематизована, несистематизована
- г) накопичувальна і ненакопичувальна

18. За складом і способом узагальнення облікова інформація є:

- а) усі відповіді вірні
- б) разова,
- в) нагромаджувальна,
- г) зведена

19. Яка із відповідей невірна при твердженні, що за метою створення, взаємозв'язками і послідовністю формування облікова інформація є:

- а) Первинна,
- б) поточна,
- в) підсумкова й архівна
- г) вторина

20. При державному регулюванні завдання облікової інформації:

- а) Забезпечення єдиних правил ведення обліку та складання фінансової звітності
- б) Розробка облікової стратегії розвитку підприємства
- в) Створення єдиних правил ведення обліку та складання фінансової звітності
- г) Забезпечення потреб галузі адекватними економічними показниками

21. При регіональному регулюванні завдання облікової інформації:

- а) Створення єдиних правил ведення обліку та складання фінансової звітності
- б) Забезпечення потреб галузі адекватними економічними показниками
- в) Методологічне керівництво
- г) Розробка облікової стратегії розвитку підприємства

22. При господарському регулюванні завдання облікової інформації:

- а) Методологічне керівництво
- б) Забезпечення потреб галузі адекватними економічними показниками
- в) Забезпечення єдиних правил ведення обліку та складання фінансової звітності
- г) Розробка облікової стратегії розвитку підприємства

23. Яка із відповідей невірна при твердженні, що на макрорівні формування облікової інформації для управління здійснюється за такими напрямками:

- а) визначення загальнонаціональної облікової політики;
- б) методологічне забезпечення впровадження сучасної технології збору й обробки обліково-економічної інформації
- в) організація розробки нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності

г) удосконалення організаційних форм і методів бухгалтерського обліку в конкретному підприємстві

24. Облікові процедури при підготовчому етапі формування облікової інформації для управління на рівні підприємств:

- а) Аналіз та інтерпретація інформації у фінансовій звітності
- б) Встановлення фактів господарських операцій
- в) Систематизація інформації
- г) Встановлення взаємозв'язків між підрозділами з орієнтацією на терміни подання звітності

25. Облікові процедури при поточному етапі формування облікової інформації для управління на рівні підприємств:

- а) Збір та формування первинної документації
- б) Класифікація об'єктів обліку за видами засобів та джерелами утворення
- в) Аналіз та інтерпретація інформації у фінансовій звітності
- г) Формування звітності (фінансової, управлінської, статистичної)

26. Облікові процедури при підсумковому етапі формування облікової інформації для управління на рівні підприємств:

- а) Розпізнання та збір інформації.
- б) Збір та формування первинної документації
- в) Систематизація інформації
- г) Формування системи показників, які характеризують стан підприємства загалом та за структурними підрозділами

27. Внутрішні користувачі облікової інформації:

- а) Адміністративно-управлінський персонал підприємства (керівники та працівники структурних підрозділів підприємства)
- б) Органи галузевого управління
- в) Фінансові установи
- г) Фіскальні органи

Завдання 1.3.1

1. Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку (вихідні дані - табл. 1.1).

2. Провести аналіз для прийняття управлінських рішень з питань:

2.1. Які елементи наказу про облікову політику підприємства доцільно затвердити (з вибором оптимальних методів, вартісних показників тощо)?

2.2. За якими рахунками рекомендовано ввести субрахунки аналітичного обліку і з якою метою?

2.3. Провести реформацію фінансових результатів звітного періоду. Визначити можливість використання отриманого в звітному періоді прибутку (погашення збитку).

Таблиця 1.1.

Перелік господарських операцій ТОВ «Росинка» за звітний період*

№ п/п	Зміст господарської операції підприємства
1.	Реалізовано готову продукцію за готівкову оплату по ціні 360000 грн. з ПДВ (собівартість реалізації – 285000 грн.)
2.	Реалізовано пальне по безготівковому розрахунку на суму 72000 грн. з ПДВ. Собівартість реалізованого палива (балансова вартість) – 48000 грн.
3.	Реалізовано товари з магазину на умовах авансових платежів в попередніх періодах вартістю 108000 грн. з ПДВ (ціна придбання – 84000 грн.)
4.	Оприбутковано надлишки запчастин виробничого призначення, виявлені при інвентаризації, на суму 3000 грн.
5.	Отримано безкоштовно будівельні матеріали за звичайною ціною 2400 грн., балансовою (за даними обліку передавача) – 1500 грн.

6.	Отримано від банку кошти (нараховані відсотки відповідно до умов касового обслуговування) на суму 3300 грн.
7.	Реалізовано автомобіль виробничого призначення первісною вартістю 120000грн., сумою нарахованого зносу 90000 грн., за реалізаційною ціною 72000 грн. з ПДВ (оплата – в наступних звітних періодах)
8.	Проведено обов'язкову перепідготовку управлінського персоналу вартістю 36000 грн. з ПДВ на умовах оплати в наступних періодах
9.	Нараховано амортизацію наданого в оперативну оренду виробничого обладнання в розмірі 2100 грн.
10.	Отримано і оплачено комунальні послуги для торговельного приміщення вартістю 7200 грн. з ПДВ
11.	Отримано послуги по охороні адміністративного корпусу, які були оплачені в попередніх періодах, вартістю 16200 грн. з ПДВ
12.	Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу – 60000 грн.
13.	Нараховано єдиний страховий внесок на з/плату адмінперсоналу – 36,78%
14.	Нараховано амортизаційні відрахування на обладнання магазину в розмірі 2400 грн.
15.	Проведено попередню оплату за аудиторську перевірку вартістю 18000 грн. з ПДВ

* підприємство є платником ПДВ та податку на прибуток.

Завдання 1.3.2

1. Показати облік операцій з визначенням кінцевого фінансового результату.
2. Провести аналіз для прийняття управлінських рішень з питань:
 - 2.1. Які елементи наказу про облікову політику підприємства доцільно затвердити (з вибором оптимальних методів, вартісних показників тощо)?
 - 2.2. Провести реформацію фінансових результатів звітного періоду. Визначити можливість використання отриманого в звітному періоді прибутку (погашення збитку).

Таблиця 2.3.

Журнал господарських операцій ПрАТ «Олександрія» за вересень 20XX р.

№ п/п	Зміст операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Дт	Кт
1.	Безоплатно передано шліфувальний станок (звичайна ціна – 9200 грн., без ПДВ, залишкова вартість – 3100 грн., сума нарахованого зносу 2800 грн.)	?		
2.	Віднесення на фінансовий результат	?		
3.	Отримано аванс від покупця	17000		
4.	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	?		
5.	Відвантажено готову продукцію (собівартість реалізації 10400)	?		
6.	Закрито розрахунки за ПДВ	?		
7.	Відображено зарахування заборгованості	?		
8.	Віднесення на фінансовий результат	?		

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.

ТЕМА 2

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.
3. Тести

2.3. Тести

1. Процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про господарську діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень, це визначення:

- а) фінансового обліку
- б) управлінського обліку
- в) усі відповіді вірні
- г) бухгалтерського обліку

2. Згідно якого закону чи нормативного акту, метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства для прийняття управлінських рішень:

- а) Податкового Кодексу України
- б) НП(С)БО 1
- в) Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
- г) Закон «Про Державну статистику»

3. Виходячи із вимог керівництва щодо реалізації поставлених завдань, виділяють функції бухгалтерського обліку:

- а) контрольну, інформаційну
- б) аналітичну, синтетичну
- в) нагромаджу вальну і передавальну
- г) вірної відповіді немає

4. Інформаційна функція бухгалтерського обліку полягає у забезпеченні керівництва інформацією необхідною для:

- а) здійснення контролю
- б) планування
- в) прийняття оперативних управлінських рішень
- г) усі відповіді вірні

5. Управління діяльністю підприємства складається з таких етапів:

- а) усі відповіді вірні
- б) розробка доцільних дій, впроваджених у відповідних програмах;
- в) контроль за виконанням програм за допомогою інформаційного забезпечення, сформованого у системі обліку
- г) розробка системи подальших дій, спрямованих на ліквідацію негативних відхилень від запланованих господарських процесів

6. Дані бухгалтерського обліку не використовуються для:

- а) складання бізнес-плану підприємства,
- б) роботи маркетингових підрозділів,
- в) стимулювання працівників, вибору ринку
- г) ознайомлення з інформацією сторонніх осіб

7. Обліково-аналітична система – це система, що базується на даних бухгалтерського обліку, включаючи оперативні дані і використовує для економічного аналізу

- а) статистичну,
- б) виробничу,
- в) довідкову та інші види інформації
- г) всі відповіді вірні

8. Обліково-аналітична система включає:

- а) фінансовий облік, управлінський облік, управлінський аналіз
- б) облік, аналіз, аудит
- в) облік, зовнішній аудит, внутрішній аудит
- г) фінансовий аналіз, управлінський аналіз

9. У вітчизняній та зарубіжній теорії бухгалтерський облік поділяють на:

- а) фінансовий та управлінський
- б) оперативний, бухгалтерський
- в) бухгалтерський, фінансовий
- г) бухгалтерський, податковий

10. Фінансовий аналіз – елемент:

- а) фінансового обліку, що забезпечує інформацією зовнішніх користувачів на основі даних публічної бухгалтерської звітності.
- б) бухгалтерського обліку, що забезпечує інформацією зовнішніх користувачів на основі даних публічної бухгалтерської звітності
- в) фінансового і управлінського обліку, що забезпечує інформацією зовнішніх користувачів на основі даних публічної статистичної звітності
- г) немає вірної відповіді.

11. Складовими обліково-аналітичної системи є база:

- а) облікових даних, планових даних,
- б) норм і нормативів, даних звітності,
- в) довідково-інформаційний фонд та система аналітичних показників
- г) усі відповіді вірні

12. Обліково-аналітична система повинна будуватися за принципом

- а) хронології збору,
- б) опрацювання даних
- в) формування звітних документів,
- г) усі відповіді вірні

13. Для забезпечення отримання різнобічної інформації, необхідної для здійснення управління підприємством, використовують три взаємопов'язані види обліку:

- а) фінансовий, управлінський, податковий
- б) бухгалтерський, оперативно-технічний, статистичний
- в) оперативний, фінансовий, управлінський
- г) вірної відповіді немає

14. Серед цілей функціонування облікових систем доцільно не розглядати:

- а) створення періодичної (рутинної) внутрішньої звітності для управлінських рішень;
- б) створення нерегулярних (спеціальних) звітів для управлінських рішень;
- в) створення зовнішньої звітності, що призначена для інвесторів, органів державної власності та інших користувачів.
- г) створення внутрішньої звітності, що призначена для інвесторів, органів державної власності та інших користувачів.

15. На окрему увагу заслуговують існуючі наукові концепції облікових систем, найбільш поширені з яких:

- а) стратегічний (прогнозний) облік, інтегрована система обліку
- б) електронна система обліку, соціальний (екологічний) облік
- в) креативний облік, актуарний облік
- г) усі відповіді вірні

16. Стратегічним обліком є спосіб відображення:

- а) фінансових проблем організації
- б) фінансових та облікових проблем організації.
- в) управлінських проблем організації
- г) облікових проблем організації

17. Для чого потрібен стратегічний облік:

- а) тому, що управлінський облік не має спеціальних методик, які б допомагали отримувати інформацію власникам для прийняття важливих інвестиційних рішень
- б) тому, що ні фінансовий облік не має спеціальних методик, які б допомагали отримувати інформацію власникам для прийняття важливих інвестиційних рішень
- в) тому, що ні фінансовий, ні управлінський облік не мають спеціальних методик, які б допомагали отримувати інформацію власникам для прийняття важливих інвестиційних рішень
- г) усі відповіді не вірні

18. Інтегрована система обліку передбачає удосконалення планової та облікової інформації з подальшим аналізом та уніфікацією

- а) бухгалтерських даних
- б) статистичних даних
- в) оперативних даних.
- г) усі відповіді вірні

19. Система виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації, яка ґрунтується на використанні комп'ютерних мереж та інтеграційної бази даних з метою раціонального використання засобів та предметів праці та самої праці та для управління підприємницькою діяльністю це:

- а) бухгалтерський облік
- б) стратегічний облік
- в) електронний облік
- г) управлінський облік

20. Соціальний облік у міжнародній практиці не передбачає надання інформації про:

- а) кадри
- б) продукцію та послуги
- в) орієнтований на недопущення або скорочення масштабів забруднення навколишнього середовища
- г) про витрати на виробництво продукції

21. Система виявлення, вимірювання, реєстрації, нагромадження, узагальнення, зберігання, оброблення та підготовки релевантної інформації про діяльність підприємства в галузі природокористування з метою передачі її внутрішнім і зовнішнім користувачам для прийняття оптимальних рішень, це:

- а) управлінський облік
- б) екологічний облік
- в) оперативно-технічний облік
- г) усі відповіді не вірні

22. При якому обліку метод не відповідає загальноприйнятій практиці або встановленим стандартам та принципам:

- а) креативному
- б) оперативно-технічному
- в) управлінському
- г) усі відповіді не вірні

23. Під актуарною системою обліку пропонується розглядати систему, яка використовує метод:

- а) балансовий і надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства
- б) оцінювання і надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства
- в) подвійного запису і надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства
- г) калькулювання і оцінювання

24. Система реєстрації фактів господарського життя, головною метою якого є вимірювання (безперервне або через близькі інтервали часу) ефективності господарської діяльності підприємства, це:

- а) стратегічний облік
- б) динамічний бухгалтерський облік
- в) електронний облік
- г) соціальний облік

25. Щоб знати вартість підприємства, його майна в цілому, необхідно застосувати вид обліку:

- а) креативний
- б) інтегрований
- в) стратегічний
- г) актуарний

ТЕМА 3

ОПРАЦЮВАННЯ МЕТОДИКИ І ТЕХНІКИ ПІДГОТОВКИ УПРАВЛІНСЬКОЇ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ

План заняття:

1. Принципи та якісні характеристики фінансової звітності.
2. Управлінська роль приміток до річної фінансової звітності.
3. Організаційні засади підготовки внутрішньої управлінської звітності.
4. Інтегрована звітність.

Мета заняття: вивчення студентами характеристик управлінської звітності та дослідження поняття "інтегрована звітність". Формування професійних вмінь і навичок з підготовки внутрішньої управлінської звітності підприємства.

3.1. Питання для обговорення:

1. За якими принципами формуються Примітки до річної фінансової звітності?
2. Які групи інформації розкриваються у Примітках до фінансової звітності?
3. Яка саме інформація обов'язково розкривається у Примітках згідно НП(С)БО 1?
4. Наведіть зміст інформації про облікову політику підприємства, що подається у Примітках.
5. За яким принципом відображаються події після дати Балансу у Примітках? Розкрийте зміст поняття «подія після дати Балансу»?
6. Перерахуйте події після дати Балансу, які розкриваються тільки в Примітках до фінансової звітності?
8. Перерахуйте основні принципи складання фінансової звітності вітчизняній та міжнародній обліковій практиці.
9. Вкажіть організаційні засади підготовки внутрішньої управлінської звітності.
10. Які типи центрів відповідальності Ви знаєте? Назвіть їхні функції.
11. Розкрийте зміст поняття "інтегрована звітність".

3.2. Тести

1. Кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства, це:

- а) превалювання сутності над формою
- б) безперервності діяльності
- в) історичної (фактичної) собівартості
- г) періодичності

2. Принцип передбачає оцінки активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі:

- а) автономності підприємства
- б) нарахування та відповідності доходів і витрат
- в) обачності
- г) повного висвітлення

3. Принцип, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності:

- а) безперервності діяльності
- б) історичної (фактичної) собівартості
- в) нарахування та відповідності доходів і витрат
- г) періодичності

4) Принцип, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання

- а) безперервності діяльності
- б) нарахування та відповідності доходів і витрат
- в) історичної (фактичної) собівартості
- г) повного висвітлення

5) Для визначення фінансового результату звітного періоду слід порівняти доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей:

- а) нарахування та відповідності доходів і витрат
- б) безперервності діяльності
- в) нарахування та відповідності доходів і витрат
- г) історичної (фактичної) собівартості

6) Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі:

- а) безперервності діяльності
- б) нарахування та відповідності доходів і витрат
- в) повного висвітлення
- г) єдиного грошового вимірника

7) Принцип, що передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності:

- а) безперервності діяльності
- б) нарахування та відповідності доходів і витрат
- в) послідовності,
- г) історичної (фактичної) собівартості

8) Методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства:

- а) історичної (фактичної) собівартості
- б) нарахування та відповідності доходів і витрат
- в) послідовності,
- г) обачності

9) Операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми:

- а) послідовності,
- б) превалювання сутності над формою
- в) нарахування та відповідності доходів і витрат
- г) історичної (фактичної) собівартості

10) Принцип, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці

- а) історичної (фактичної) собівартості
- б) послідовності,
- в) єдиного грошового вимірника
- г) нарахування та відпо-відності доходів і витрат

11. Синтез різних видів інформації для використання всередині підприємства:

- а) фінансова звітність
- б) управлінська звітність
- в) фінансова і управлінська звітність
- г) оперативна звітність

12. Мета управлінської звітності:

- а) задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх споживачів інформації
- б) задоволення інформаційної потреби власників підприємства
- в) задоволення інформаційної потреби акціонерів підприємства
- г) задоволення інформаційної потреби керівників різних рівнів управління

13. Інформація формується відповідно до мети, яку вона має обслуговувати, тобто до потреб конкретних споживачів, це вимога:

- а) вимірності
- б) корисності
- в) структурованості
- г) компактності

14) Інформація має підлягати виміру на основі кількісних або якісних засобів виміру, це вимога:

- а) вимірності
- б) структурованості
- в) компактності
- г) відповідності встановленому рівню точності та достовірності

15) Для потреб стратегічного, тактичного, та оперативного управління відповідає вид звітності:

- а) за змістом
- б) за рівнями управління
- в) за призначенням
- г) за формою представлення

Завдання 3.3.1

Працівниками фінансового відділу підприємства було розроблено форми внутрішньої управлінської звітності (табл. 1-2). Ваше завдання – визначити методику складання даних звітних форм та заповнити їх (умовно вважаємо, що фактичні дані перевищують бюджет на 15%). Вказати, які облікові реєстри є джерелом для формування зазначених форм внутрішньої управлінської звітності. Зробити висновки.

Таблиця 1

Звіт про доходи і витрати за вересень 20XX р. (грн.)

<i>Доходи</i>	<i>Джерело інформації</i>	Revenues	Факт/ actual	Бюджет/ budget	Відхилення/ variance
1	2	3	4	5	6
Дохід від реалізації товарів		Sales Revenues		18846	
Дохід від надання послуг		Revenues from services		25	
Інші доходи		Other Revenues		0	
<i>Всього доходів</i>		Total Revenues		?	

Операційні витрати	X	Operating expenses	X	X	X
Заробітна плата і нарахування		Payroll		1069	
Амортизація		Depreciation		580	
Податки		Taxes		37	
Пально-мастильні матеріали		Combustible lubricant materials		92	
Матеріали		Materials		307	
Запчастини		Spare parts		22	
Послуги		Services		384	
Послуги менеджменту		Management Fee		0	
<i>Всього операційних витрат</i>		Total operating Expenses		?	
Результат від основної діяльності				?	
<i>Інші операційні витрати</i>		Other operating expenses		284	
Прибуток (збиток) до оподаткування		Net income before taxes		?	

Таблиця 2

**Звіт про рух грошових коштів по основних рахунках
за вересень 20XX р. (грн.)**

Операційна діяльність:	<i>Джерело інформації</i>	Operating activities:	Факт/ actual	Бюджет/ budget	Відхилення/ variance
1	2	3	4	5	6
Надійшло від реалізації товарів		Cash in front current sales		23 978597	
Інші надходження		Other inflow		580 868	
<i>Всього операційних надходжень</i>		<i>Total inflow</i>		?	
<i>Операційні витрати</i>		<i>Operating cash out</i>		?	
Оплата праці (з нарахуваннями)		Payroll		1 443506	
Податок на прибуток		Income taxes		732 939	
ПДВ		VAT		849 263	
Інші податки		Others taxes		34 004	
Матеріали		Materials		542 507	
Витрати на транспорт		Transport maintenance/operations		175 659	
Ремонти-підрядники		Repairs-labour/ Contractors		178 223	
Послуги		Services		564 087	
Зв'язок		Telephones		45 955	
Послуги менеджменту		Management fees		715 500	
Інші операційні		Others		43 564	

витрати		operation			
<i>Всього від операційної діяльності</i>		<i>Net cash from operating activities</i>		?	
Інвестиційна діяльність:	X	Investment activity:	X	X	X
Надійшло від реалізації ОЗ		Cash In from selling FA		0	
Інвестиційні проекти		Capital projects		1520400	
Витрати поза інвестиційним планом		Out of investment program		0	
<i>Всього від інвестиційної діяльності</i>		<i>Net cash from investing activities</i>		?	
CF до фінансової діяльності		Net cash before Financing activities		?	
Фінансова діяльність	X	Financing Activity	X	X	X
Надходження - відсотки		Cash In – interests		60000	
Надходження – кредити банків		Cash In – bank loans		0	
Витрати – відсотки по кредиту		Cash out bank interests		0	
Витрати – основна сума боргу		Cash out principal		0	
Оплата дивідендів		Dividend payment		0	
<i>Всього від фінансової діяльності</i>		<i>Net financial Cash</i>		?	
<i>Надходження, Всього</i>		<i>Total Cash In</i>		?	
<i>Вибуття, Всього</i>		<i>Total Cash out</i>		?	
Чистий грошовий потік		Net accumulation of cash			
Початкове Сальдо		Opening Balance		37822508	
Кінцеве сальдо		Closing Balance		?	

Завдання
до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.

ТЕМА 4

ОЦІНЮВАННЯ ОЧІКУВАНИХ ВИТРАТ ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.
3. Тести.

4.3. Тести

1. Витрати це: –

- а) збільшення економічних вигод у вигляді активів і зобов'язань, які призводять до збільшення власного капіталу
- б) зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу
- в) збільшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу
- г) зменшення економічних вигод у вигляді активів і зобов'язань, які призводять до збільшення власного капіталу

2. Об'єкт обліку витрат це:

- а) продукція
- б) роботи
- в) послуги або вид діяльності підприємства,
- г) усі відповіді вірні

3. Витратами діяльності не являються:

- а) Витрати операційної діяльності
- б) Витрати, пов'язані з фінансовою діяльністю
- в) Пов'язані з інвестиційною діяльністю
- г) Податок на прибуток

4. Витрати діяльності, це:

- а) Витрати за елементами
- б) Матеріальні витрати
- в) Витрати на оплату праці
- г) Усі відповіді не вірні

5. Адміністративні витрати це:

- а) Витрати за елементами
- б) Витрати, пов'язані з фінансовою діяльністю
- в) Витрати діяльності
- г) Витрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю

6. Втрати від участі в капіталі, це:

- а) Амортизація
- б) Витрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю
- в) Фінансові витрати
- г) Інші витрати операційної діяльності

7. За способом віднесення на собівартість об'єктів, витрати поділяються:

- а) основні і накладні
- б) змінні і постійні
- в) одноелементні і комплексні
- г) прямі і не прямі

8. За фактом виникнення:

- а) змінні і постійні
- б) фактичні і планові
- в) продуктивні і не продуктивні
- г) такі, що включаються і не включаються до собівартості продукції

9. За видами:

- а) За економічними елементами і статтями калькуляції
- б) Витрати на продукцію і витрати періоду
- в) Поточні і одноразові
- г) Релевантні, контрольовані і не контрольовані

10. Контрольовані витрати – це витрати:

- а) які не можуть бути змінені внаслідок прийняття управлінських рішень
- б) які менеджер не може безпосередньо контролювати або чинити на них значний вплив
- в) які менеджер може безпосередньо контролювати або чинити на них значний вплив
- г) які можуть бути змінені внаслідок прийняття управлінських рішень

11. Безповоротні (нерелевантні) витрати:

- а) це витрати, які можуть бути змінені в результаті прийнятого управлінського рішення
- б) це витрати, які не вимагають реальної сплати грошей або витрачання інших активів
- в) це витрати, які вимагають реальної сплати грошей або витрачання інших активів
- г) це витрати, які не можуть бути змінені в результаті прийнятого управлінського рішення

12. Витрати, абсолютна величина яких зі збільшенням (зменшенням) випуску продукції істотно не змінюється, це:

- а) умовно-змінних (змінних) витрат
- б) Умовно-постійні — це витрати
- в) Змінні витрати
- г) постійні

13. При $K = 0$, це:

- а) постійні витрати
- б) дегресивні витрати
- в) прогресивні витрати
- г) усі відповіді не вірні

14. Найпоширенішими поточними рішеннями є:

- а) спеціального замовлення;
- б) розширення чи скорочення діяльності;
- в) виготовлення напівфабрикатів у власному виробництві чи придбання їх на стороні;
- г) усі відповіді вірні

15. Процес оцінки наслідків упровадження тієї чи іншої альтернативи це:

- а) Диференційний аналіз являє собою:
- б) Кореляційний аналіз
- в) Дисперсійний аналіз
- г) Фінансовий аналіз

16. Виявлення та зіставлення індивідуальних суджень. Застосовується в умовах наявності групи кваліфікованих експертів. Це:

- а) Методи контрольних питань і колективного блокнота
- б) Морфологічний аналіз
- в) Метод "мозкової атаки"
- г) Методи асоціацій та аналогій

17. Пошук потрібного рішення завдяки подоланню психологічної інерції, яка полягає у прагненні вирішити проблему традиційним шляхом, це:

- а) Метод "матриць відкриття"
- б) Синектика
- в) Методи експертної оцінки
- г) Фактографічні методи

18. Прогнозування на основі експертної та фактографічної інформації. Застосовуються для вирішення проблем широкого профілю:

- а) Фактографічні методи
- б) Експертні методи.
- в) Комбіновані методи.
- г) Метод експертної оцінки

19. Вивчення попереднього розвитку об'єкту та перенесення закономірностей його розвитку в минулому і сьогодні на майбутнє це:

- а) екстраполяція
- б) експертний спосіб
- в) моделювання
- г) Метод "матриць відкриття"

20. Найбільш ефективна і прогнозна модель – це:

- а) система рівнянь
- б) матриці
- в) графічні зображення
- г) імітація

ТЕМА 5

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗНАЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЦІНОУТВОРЕННІ

План заняття:

1. Роздрібні та оптові ціни. Поняття та розрахунок торгової націнки.
2. Мета та завдання трансфертного ціноутворення.
3. Практичне застосування трансфертних цін: обліковий та податковий підходи.

Мета заняття: вивчення студентами теоретичних основ організації обліку роздрібною та оптовою торгівлю, трансфертного ціноутворення, формування практичних навичок з розрахунку трансфертних цін та їх застосування.

5.1. Питання для обговорення:

1. Розкрийте особливості розподілу транспортно-заготівельних витрат.
2. Поясніть зміст поняття "торгова націнка". На якому рахунку вона обліковуються? Які методи розрахунку торгової націнки передбачені чинними П(С)БО?
3. Розкрийте особливості трансфертних цін.
4. Які методи трансфертного ціноутворення передбачені ПКУ?
5. Розкрийте особливості вживання трансфертних цін в сучасних вітчизняних умовах соціально-економічного розвитку.
6. Які методи розрахунку трансфертного ціноутворення застосовуються у світовій економічній практиці? Розкрийте їхній зміст.
7. У чому полягає бруто-підхід в системі трансфертного ціноутворення?
8. У чому суть податкового підходу до застосування трансфертних цін в Україні?
9. Поясніть зміст поняття "пов'язані особи".
10. Як в обліку відображаються операції трансфертного ціноутворення?

5.2. Тести

1. Ціна як економічна категорія:

- а) вартість факторів виробництва, які необхідно витратити на виробництво продукції, та її збут.
- б) історична (фактична) собівартість основних засобів чи нематеріальних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) основних засобів або нематеріальних активів.

в) втілена й уречевлена в продукті (певній цінності) суспільна праця (час, сили, знання, досвід тощо); економічна категорія, яка виражає відносини між суб'єктами господарської діяльності, що пов'язані суспільним поділом праці й обміном товарами та послугами.
г) це грошове вираження вартості товару, виміряне величиною суспільно необхідного робочого часу, витраченого на його виробництво, вартістю сировини та матеріалів.

2. Не являється варіантом поведінки підприємства на ринку і політики у сфері ціноутворення:

- а) забезпечення процесу виживання;
- б) максимізація поточного прибутку;
- в) негайне погашення кредиторської заборгованості
- г) завоювання лідерства за показники якості товару

3. Підприємства, що потрапили в скрутне становище, вдаються до великих програм цінових поступків, це:

- а) максимізація поточного прибутку
- б) завоювання лідерства за показником частки ринку
- в) завоювання лідерства за показником якості товару
- г) забезпечення виживання

4. Для покриття витрат на досягнення високої якості підприємством встановлюється висока ціна на товар, це:

- а) максимізація поточного прибутку
- б) завоювання лідерства за показником частки ринку
- в) завоювання лідерства за показником якості товару
- г) забезпечення виживання

5. Продавець один. Політика цін залежить від товару, попиту на нього, політики держави, інших факторів, це:

- а) ринок чистої конкуренції
- б) ринок монополістичної конкуренції
- в) олігополістичний ринок
- г) чиста монополія

6. Кількість продавців невелика. Кожен з них чутливо реагує на стратегії та дії конкурентів:

- а) ринок монополістичної конкуренції
- б) олігополістичний ринок
- в) чиста монополія
- г) ринок чистої конкуренції

7. Ціноутворення не здійснюється при ринку:

- а) ринок чистої конкуренції
- б) ринок монополістичної конкуренції
- в) олігополістичний ринок
- г) ринок не чистої монополії

8. Облікова політика в Україні офіційно почала застосовуватися на підприємствах з:

- а) 31.12.1999 року
- б) 01.01.2000 року
- в) 01.01.2001 року
- г) 31.12.1993 року

9. Облікова політика, це:

- а) показник економії суспільної праці в результаті застосування певних заходів
- б) система показників ефективності використання облікових працівників
- в) сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності
- г) система показників, які характеризують виробництво та розподіл суспільного продукту в галузевому розрізі

10. Матеріальні витрати, витрати на оплату праці, транспортні витрати це:

- а) фактори непрямого впливу на ціну

- б) фактори прямого впливу на ціну
- в) цінові зовнішні фактори впливу
- г) нецінові зовнішні фактори впливу

12. Ціни на аналогічні товари, товарозамінники, цінни на комплектуючі:

- а) фактори непрямого впливу на ціну
- б) фактори прямого впливу на ціну
- в) цінові зовнішні фактори впливу
- г) нецінові зовнішні фактори впливу

13. У світовій практиці використовують тільки такі методи формування ціни:

- а) на основі визначення повних, змінних витрат
- б) на основі аналізу графіку беззбитковості і забезпечення цільового прибутку
- в) усі відповіді вірні
- г) на основі цінності товару для покупців, рівня поточних цін

14. Існуючий перелік елементів методики облікової політики за впливом на формування цін на продукцію, товари, роботи, послуги можна поділити на:

- а) 2 групи
- б) 3 групи
- в) 4 групи
- г) 5 груп

15. До елементів непрямого впливу на формування ціни належать:

- а) застосування методів амортизації необоротних активів без деталізації застосування методів до окремих груп.
- б) облік запасів
- в) застосування методів амортизації необоротних активів з деталізацією застосування методів до окремих груп.
- г) б+в

16. До обліку запасів належить:

- а) застосування окремого субрахунку обліку транспортно-заготівельних витрат товарів з подальшим розподілом витрат після використання товарів
- б) застосування одного з методів оцінки вибуття запасів для кожного з окремих видів запасів, які мають одне призначення та однакові умови використання
- в) застосування декілька методів оцінки вибуття запасів для кожного з окремих видів запасів, які мають одне призначення та однакові умови використання
- г) а+б

17. Оцінка вибуття проводиться один раз на місяць - для запасів, які використовуються на підприємстві при виробництві продукції (робіт, послуг):

- а) при застосуванні методу фіфо
- б) при застосуванні методу середньозваженої собівартості
- в) при застосуванні методу ліфо
- г) усі відповіді вірні

18. За економічною природою ціна – це:

- а) засіб конкурентної боротьби;
- б) інструмент отримання прибутку;
- в) інновація товару;
- г) диверсифікація.

19. Ціноутворення – це:

- а) процес визначення рівня ціни на всіх стадіях виробництва і реалізації продукції виробництва;
- б) процес визначення реакції покупців на підвищення чи зниження цін;
- в) виробнича програма підприємства, яка охоплює обмежену кількість, що визначає можливість обґрунтування рівня цін кожного окремого виду продукції;
- г) процес виробництва.

20. Ціна являє собою економічну категорію:

- а) що визначає суму грошей, за яку продавець хоче продати, а покупець готовий купити товар;
 б) що функціонує на базі взаємодії попиту та пропозиції;
 в) що визначає купівельну спроможність продавця;
 г) що визначає купівельну спроможність покупця.

21. Елемент організаційного механізму, який включає такі складові, як види, структуру, величину, динаміку:

- а) ціна;
 б) ціноутворення ;
 в) організаційний механізм;
 г) цінова політика.

22. Елемент цінового механізму, який включає такі складові, як способи встановлення цін, правила формування цін, зміни нових і діючих цін:

- а) ціна;
 б) ціноутворення ;
 в) організаційний механізм;
 г) цінова політика.

23. Процес формування цін на товари і послуги – це:

- А) цінова політика;
 Б) ціноутворення;
 В) державне регулювання цін;
 Г) ціновий механізм.

Завдання 5.3.1

В таблиці 5.1 наведено операції малого підприємства

Таблиця 5. 1

Звіт про доходи і витрати за вересень 20XX р. (грн.)

№ п/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерська проводка		
		Дт	Кт	Сума, грн.
1	2	3	4	5
1	Реалізовано продукцію ПАТ«А» на суму 8000 грн. (в т.ч. ПДВ) на умовах післяплати			
2	Оприбутковано матеріали, придбані у ТОВ «Б», на суму 600 грн. (в т.ч. ПДВ)			
3	Експортовано продукцію власного виробництва в Угорщину на суму 28000 грн., без ПДВ			
4	Оприбутковано сировину для виробництва продукції у ПП «В» на суму 68000 грн. (в т.ч. ПДВ) (оплата була здійснена в попередньому періоді)			
5	Отримано аванс від ПП «К» на суму 12000 грн.			
6	Отримано кошти від ПАТ «А» як оплату за продукцію на суму 8000 грн. (в т.ч. ПДВ)			
7	Отримано кошти від ПАТ «Д» як передоплату за товар у розмірі 2520 грн. (в т.ч. ПДВ)			
8	Відвантажено товар ПП «К» на суму 12000 грн. (в т.ч. ПДВ)			
9	Відвантажено продукцію ПАТ «Д» на суму 10080 грн. (в т.ч. ПДВ)			
10	Оплачено послуги з розміщення реклами на суму 6000 грн. з ПДВ			

11	Надано благодійну допомогу школі продукцією власного виробництва на суму 1000 грн.			
----	--	--	--	--

Завдання:

1. Показати облік операцій з визначенням кінцевого фінансового результату.
2. Визначити характер та розмір розрахунків з бюджетом по ПДВ.
3. Надати пропозиції по використанню отриманого прибутку/ погашенню непокритих збитків (умовно – за результатами наведених операцій), якщо на початок звітнього періоду непокритий збиток становив 3000 грн.
4. Навести рекомендації щодо доцільності проведення соціальних виплат за рахунок операційних витрат та спеціально утвореного (з прибутку) Фонду.

Завдання 5.3.2

Зі складу підприємства в роздрібну торгівлю було передано 15 люстр і 40 світильників. Первісна вартість однієї люстри - 1480 грн., одного світильника - 270 грн. За минулий місяць реалізовано 10 люстр і 20 світильників.

На початок місяця сальдо за субрахунком 282 "Товари в торгівлі" становило 30200 грн., за субрахунком 285 "Торгова націнка" 13860 грн. Вартість доставки обліковується на окремому субрахунку 289 "Транспортно-заготівельні витрати" і списується на реалізовані товари в кінці місяця. Сальдо на початок місяця на цьому рахунку становило 1700 грн., а витрати на доставку протягом місяця склали 1920 грн. (без ПДВ).

Завдання:

1. розрахувати торгову націнку і ТЗВ, що припадають на реалізовані товари, виходячи з того, що на підприємстві встановлено торгову націнку у розмірі 50% до первісної вартості товару;
 2. розрахувати реалізаційну вартість товарів;
 3. скласти журнал реєстрації господарських операцій.
- Розв'язок оформити у вигляді таблиць 5.2-5.4.

Таблиця 5.2
(грн.)

№ п/п	Найменування товару	Первісна вартість одиниці товару	Торгова націнка	ПДВ	Ціна продажу Одиниці товару	Загальна вартість продажу товару	Загальна первісна вартість товару	Загальна сума націнки на товар
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Люстра							
2	Світильник							
	Разом							

Таблиця 5.3
(грн.)

№ п/п	Зміст операції	Вартість товару (субрахунок 282)	ТЗВ (субрахунок 289)	Торгова націнка (субрахунок 285)
1	2	3	4	5
1	Сальдо на початок місяця			
2	Надійшло за місяць			
3	Реалізовано за місяць			
4	Сальдо на кінець місяця			

Таблиця 5.4
(грн.)

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Дт	Кт
1	2	3	4	5
1	Передано товари зі складу до магазину			
2	Відображено суму торгової націнки			
3	Відображено виручку від реалізації товарів			
4	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ			
5	Здано виручку в касу підприємства			
6	Списано собівартість реалізованих товарів			
7	Списано методом "сторно" суму торгової націнки на реалізовані товари			
8	Списано ТЗВ на собівартість реалізованих товарів			
9	Віднесено на фінансовий результат: - доходи від реалізації товарів; - собівартість реалізованих товарів.			

Завдання**до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу**

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.

ТЕМА 6**РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА****План заняття:**

1. Економічна вигода як оцінка доходів і витрат суб'єкта господарської діяльності.
2. Економічна вигода в операціях підприємницької діяльності: управлінський та бухгалтерський підходи.
3. Економічна вигода в операціях непідприємницької діяльності: управлінський та бухгалтерський підходи.

Мета заняття: дослідження сутності поняття "економічна вигода" через призму управлінського та облікового підходів.

6.1. Питання для обговорення:

1. Як трактується поняття "економічна вигода" у нормативно-законодавчих актах?
2. В ході яких операцій на підприємство може надходити економічна вигода?
3. У яких формах може надходити економічна вигода?
4. Деталізуйте зміст поняття "соціальна вигода".
5. Що таке потенційна економічна вигода? У яких випадках можливе її визнання? На яких рахунках можна запропонувати вести її облік?
6. У яких випадках є можливим отримання економічної вигоди бюджетними установами? У якій формі?
7. За яким принципом класифікуються джерела доходів урядових організацій в міжнародній практиці?
8. Які доходи виникають в ході обмінних операцій? Назвіть умови їх визнання.
9. Які доходи виникають в ході необмінних операцій? Вкажіть умови їх визнання.
10. Дайте Вашу оцінку реалізації Стратегії модернізації системи бухгалтерського

обліку в бюджетних установах з точки зору впровадження уніфікованих підходів обліку доходів та видатків.

6.2. Тести

1. Базовим джерелом інформації для системи управління є:

- а) система бухгалтерського обліку
- б) службове інформування
- в) оперативне збирання інформації
- г) немає вірної відповіді.

2. В структурі управлінської інформації облікові дані займають близько:

- а) 40 %;
- б) 60 %;
- в) 75 %;
- г) 90 %.

3. Показник вартості підприємства охоплює обліково-аналітичний показник:

- а) виручка
- б) прибуток,
- в) усі відповіді вірні
- г) рентабельність діяльності

4. Показник вартості підприємства застосовується в практичній діяльності у випадках:

- а) розрахунку пропорцій обміну акцій під час об'єднання підприємств
- б) розрахунку ціни за якою можна придбати підприємство або за якою відбудуватиметься злиття з іншим підприємством
- в) усі відповіді вірні
- г) розрахунку межі вартості акцій нової емісії

5. Вартість підприємства розглядається в світлі виратної концепції передбачає:

- а) ціновий підхід як альтернатива вартості
- б) усі відповіді невірні
- в) розгляд вартості підприємства як цінності базується на розумінні факту, що будь-який товар – матеріальний, нематеріальний або фінансовий, має свою цінність
- г) вартість як інтегральний показник понесених у результаті минулих подій витрат

6. Підходи до визначення цінового поняття вартості підприємства:

- а) вартість грошових потоків підприємства у майбутньому
- б) сума вартостей усіх активів підприємства
- в) проекція цінності підприємства у грошовому вимірі
- г) ціна, за якою може бути придбано або продане підприємство

7. До критерію класифікації за економіко-теоретичним змістом вартості відносяться такі види вартості:

- а) діючого підприємства, ліквідаційна
- б) витратна, дохідна, ринкова
- в) мінова (в обмін), споживча (в користуванні)
- г) балансова, не балансова

8. Залежно від перспектив діяльності підприємства види вартості підприємства є такі:

- а) балансова, не балансова
- б) розрахована прямим способом (чиста балансова)
- в) розрахована зворотнім способом (ринкової капіталізації)
- г) діючого підприємства, ліквідаційна

9. Актив, вартість якого визначається як різниця між ринковою ціною та балансо-вою вартістю активів підприємства як цілісного майнового комплексу, що виникає в результаті використання найкращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів, послуг, нових технологій тощо, це:

- а) нематеріальний актив
- б) довгострокові фінансові інвестиції
- в) гудвіл

г) немає вірних відповідей

10. Передбачення розгляду процесу управління вартістю підприємства через регулювання інтересів акціонерів і менеджерів підприємства, це підхід:

- а) інвестиційний
- б) баланс інтересів
- в) іноваційний
- г) інституційний

11. Базування на розгляді вартості підприємства з позиції його власників як інвестиції, внаслідок чого процес управління підприємством не виключає управління ним як цілісним майновим комплексом, це підхід:

- а) інвестиційний
- б) баланс інтересів
- в) іноваційний
- г) інституційний

12. Процес управління вартістю ґрунтується на використанні сучасних фінансових інструментів та технологій, які дозволяють забезпечити зростання вартості в довгостроковому і коротко-строковому періодах, це підхід:

- а) модельний
- б) стратегічний
- в) системний
- г) фінансовий

13. Передбачення розгляду процесу управління вартістю як певної управлінської концепції, що має чітко визначені параметри та механізм її реалізації в практичній діяльності підприємств, це підхід:

- а) концептуальний
- б) модельний
- в) системний
- г) циклічний

14. Сучасні концепції вартісної оцінки підприємства досить різноманітні і базуються на розрахунку дисконтованих грошових потоків, що генеруються різними елементами капіталу і середньозваженої його ціни. Яка серед найвідоміших концепцій невірна:

- а) модель Ольсона - EBO (Edwards-Bell-Ohlson valuation model);
- б) ринкової доданої вартості - MVA (Market Value Added);
- в) вільних грошових потоків на акції - FCFE (Free Cash Flow to Eguity);
- г) ринкової доданої вартості - FCFF (Free Cash Flow to the Firm);

15. В результаті поступового розвитку сфери професійних знань були сформовані базові підходи до оцінки вартості підприємства, які покладені в основу процедур оцінки вартості:

- а) затратний
- б) дохідний
- в) усі відповіді вірні
- г) ринковий

16. Для розрахунку вартості методом капіталізації необхідно здійснити основні процедури, а саме:

- а) аналіз фінансової звітності, її нормалізація та трансформація;
- б) вибір величини прибутку, що буде капіталізуватися;
- в) розрахунок адекватної ставки капіталізації;
- г) визначення останньої величини вартості;

17. При застосуванні методу прямої капіталізації виділяють підходів:

- а) 2
- б) 3
- в) 4
- г) 5

18. Яка із моделей передбачає прямолінійну рекапіталізацію:

- а) модель Рінга.
- б) модель Інвуда f
- в) модель Хоскальда
- г) усі передбачають

19. Процедура розрахунку вартості об'єкта оцінки методами дисконтування не передбачає реалізацію такого етапу:

- а) вибір моделі грошового потоку
- б) аналіз та прогноз витрат
- в) аналіз та прогноз доходів
- г) визначення ставки дисконту

20. Доходність власного капіталу розраховується з урахуванням факторів, що на неї впливають, це:

- а) метод кумулятивної побудови
- б) модель оцінки капітальних активів
- в) арбітражна теорія ціноутворення
- г) трьохфакторна модель Фамі

21. Передбачення оцінки вартості підприємства виходячи з витрат на повне заміщення його активів для збереження господарського профілю, це:

- а) метод прямого відновлення
- б) метод ліквідації
- в) метод чистих активів
- г) метод заміщення

22. Метод полягає в тому, що на основі аналізу практики продажу підприємства у тій чи іншій галузі виводиться залежність між ціною продажу та будь-яким показником, це:

- а) метод угод
- б) метод галузевих коефіцієнтів
- в) усі відповіді вірні
- г) метод ринку капіталу

23. В основу якої моделі покладено те, що учасники ринку можуть оцінювати вартість підприємства, одночасно приймаючи до уваги і потенціал майбутніх чистих доходів, і цінність майна, що використовується в процесі ведення фінансово-господарської діяльності підприємства, тобто сумістити елементи як дохідного, так і витратного підходу до оцінки вартості:

- а) модель «економічного прибутку»
- б) немає вірної відповіді
- в) модель Ольсона
- г) моделі оцінки опціонів

Завдання 6.1

За даними таблиці 6.1 виконати наступні завдання:

1. Показати облік операцій з визначенням кінцевого фінансового результату.
2. Визначити характер та розмір розрахунків з бюджетом по податку на прибуток, якщо річний дохід підприємства за попередній звітний рік був менший, ніж 20 млн. грн.

Таблиця 6.1

Господарські операції підприємства в звітному періоді

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
			Дт	Кт
1	2	3	4	5
1	Отримано аванс від покупця	240000		

2	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	?		
3	Відвантажено готову продукцію (собівартість реалізації 152000)	?		
4	Закрито розрахунки за ПДВ	?		
5	Відображено зарахування заборгованості	?		
6	Віднесення на фінансовий результат	?		
7	Списано залишкову вартість автомобіля	16000		
8	Списано суму зносу	110000		
9	Оплачено витрати на зняття автомобіля з реєстрації	630		
10	Списано витрати на зняття автомобіля з реєстрації	?		
11	Оприбутковано запчастини, отримані в результаті розбирання автомобіля	2800		
12	Нараховано заробітну плату працівникам, задіяним в ліквідації	720		
13	Нараховано ЄСВ на заробітну плату (? %)	?		
14	Сформовано фінансовий результат	?		
15	Отримано передоплату від нерезидента за продукцію (курс НБУ – 1295,0077 за 100\$)	\$12000		
16	Нараховано дохід при відвантаженні продукції нерезиденту (курс НБУ – 1296,0077 за 100\$)	\$12000		
17	Перераховано суму для сплати митного оформлення	982,20		
18	Сформовано собівартість реалізованої продукції	82120		
19	Включено до складу витрат на збут суму, сплачену за митне оформлення	?		
20	Здійснено зарахування взаємних заборгованостей	?		
21	Визнано витрати на збут витратами звітного періоду	?		
22	Віднесення на фінансовий результат	?		

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.

ТЕМА 7

ВИВЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ У ФОРМУВАННІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

План заняття:

1. Показники соціальної, економічної та екологічної складових операційної діяльності.

2. Соціальна складова облікової системи підприємства: організаційне забезпечення та методика обліку.

3. Механізм збалансованості соціальної, економічної та екологічної складових.

Мета заняття: вивчення студентами теоретичних основ збалансованої системи показників та дослідження її ролі у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.

7.1. Питання для обговорення:

1. Що таке концепція стійкого (сталого) розвитку?
2. Розкрийте суть економічного підходу до концепції сталого розвитку.
3. У чому зміст соціальної складової стійкого розвитку?
4. Які показники господарської діяльності визначаються в рамках екологічного підходу?
5. В чому полягає концепція збалансованої системи показників?
6. Чи можуть показники сталого розвитку відобразитися у форматі бухгалтерського обліку?
7. Як можна визначити поняття "соціальний пакет"? Чи відрізняються підходи до його формування у вітчизняній та міжнародній практиці?
8. Перерахуйте показники соціальної відповідальності бізнесу, які можна відобразити у звітності підприємства? Для якої категорії користувачів і з якою метою визначаються такі показники?
9. Яким чином можна здійснювати фінансування витрат на проведення заходів по реалізації соціального пакету згідно П(С)БО?
10. Розкрийте особливості методики обліку соціально-екологічної складової господарської діяльності підприємства.

7.2. Тести

1. Фінансова складова:

- а) коефіцієнт привабливості товару
- б) продуктивність праці
- в) коефіцієнт рентабельності продажів
- г) коефіцієнт рентабельності продукції

2. Складова внутрішніх бізнес-процесів:

- а) собівартість
- б) коефіцієнт інтелектуального потенціалу
- в) коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)
- г) критичний обсяг реалізації

3. Коефіцієнт рентабельності активів, це:

- а) маркетингова складова
- б) складова внутрішніх бізнес-процесів
- в) складова якості та розвитку персоналу
- г) фінансова складова

4. Коефіцієнт забезпеченості кадрами:

- а) складова внутрішніх бізнес-процесів
- б) маркетингова складова
- в) фінансова складова
- г) складова якості та розвитку персоналу

5. Рентабельність основних фондів:

- а) маркетингова складова
- б) складова внутрішніх бізнес-процесів
- в) складова якості та розвитку персоналу
- г) фінансова складова

6. Складова якості та розвитку персоналу:

- а) продуктивність праці
- б) забезпеченість підприємства трудовими ресурсами та ефективність їх використання
- в) комплексний показник виконання договірних зобов'язань
- г) коефіцієнт ритмічності

7. Збалансованість системи показників полягає в дії механізму взаємозв'язку між:

- а) кількісними та якісними показниками
- б) стратегічним і операційним рівнями управління
- в) між внутрішніми й зовнішніми аспектами діяльності підприємства
- г) усі відповіді вірні

8. Під стратегічною картою фізично розуміють:

- а) діаграму
- б) рисунок
- в) а+б
- г) усі відповіді не вірні

9. Стратегічна карта ЗСП:

- а) не являється моделлю поєднання нематеріальних активів й процесів створення вартості.
- б) усі відповіді не вірні
- в) є моделлю поєднання нематеріальних активів й процесів створення вартості
- г) є моделлю поєднання матеріальних активів й процесів створення вартості.

10. Стратегічна карта – це:

- а) зв'язок між формулюванням стратегії і її втіленням, де немає місця безпосередній зв'язок між стратегічним, тактичним та оперативним управлінням на підприємстві.
- б) зв'язок між формулюванням стратегії і її втіленням, де має місце безпосередній зв'язок між тактичним управлінням та аналізом на підприємстві.
- в) зв'язок між формулюванням стратегії і її втіленням, де має місце безпосередній зв'язок між стратегічним, тактичним та оперативним управлінням на підприємстві
- г) зв'язок між формулюванням стратегії і її втіленням, де має місце безпосередній зв'язок між стратегічним управлінням і аналізом на підприємстві.

11. Короткострокові цілі реалізації стратегії фінансової складової:

- а) збільшення прибутковості операцій з клієнтами
- б) мінімізація часу циклу виробництва продукції
- в) підвищення рентабельності продукції
- г) мінімізація плинності кадрів

12. Короткострокові цілі реалізації стратегії маркетингової складової:

- а) розширення бази клієнтів
- б) зростання прибутку
- в) мінімізація рівня запасів
- г) формування висококваліфікованих кадрів

13. Короткострокові цілі реалізації стратегії складової внутрішніх бізнес-процесів

- а) підвищення рентабельності власного капіталу
- б) завоювання певної частки ринку в цільових сегментах
- в) збільшення чистого грошового потоку
- г) зменшення часу розробки нової продукції

14. Короткострокові цілі реалізації стратегії складової якості та розвитку персоналу:

- а) мінімізація собівартості продукції
- б) формування висококваліфікованих кадрів
- в) збільшення прибутковості операцій з клієнтами
- г) зниження кількості переналадження устаткування

15. Завоювання певної частки ринку в цільових сегментах, це

- а) складова внутрішніх бізнес-процесів
- б) складова якості та розвитку персоналу
- в) маркетингова складова
- г) фінансова складова

Завдання 7.1

Дані по нарахуванню доходів виробничих працівників будівельного підприємства наведені у таблиці 11.

Таблиця 11

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
			Дт	Кт
1	2	3	4	5
	Нараховано будівельникам			
1	Основна зарплата .	80000		
2	Премія за виробничі результати	20000		
3	Матеріальна допомога:			
	- понад прожитковий мінімум	1400		
	- в межах прожиткового мінімуму	800		
4.	Виплати по тимчасовій непрацездатності (хворів працівник):			
4.1.	за перші 5 днів непрацездатності	3000		
4.2.	за наступні дні непрацездатності	4000		
5	Виплата по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворим	2000		
6	Додаткова відпустка за колективним договором	3500		
7	Перехідна відпустка	22500		
8	Відпустка поточного періоду	30000		
9	Виплата за цивільно-правовими угодами	4500		
10	Нараховано виплати за актами виконаних робіт минулого року	1000		
	Утримано			
1	Податок з доходу фізичних осіб	24000		
2	Профспілкові внески	5500		
3	Єдиний соціальний внесок	6000		
4	Перерахований на зарплатні картки аванс в розмірі	60000		
5	Утримані аліменти по виконавчих листах	2400		
6	Утримані невідзвітовані суми взяті авансом	700		
7	Утримані суми в рахунок погашення безвідсоткових позик	3600		

Завдання:

1. Показати облік операцій.
2. Зазначити операції, що можуть бути передбачені соціальним пакетом (його складовими) даного підприємства.
3. З урахуванням специфіки виробничої діяльності рекомендувати заходи екологічної безпеки виробництва та соціального забезпечення працівників.

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.

ТЕМА 8

ІНСТРУМЕНТАРІЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.
3. Тести

8.3. Тести

1. Специфіку становлення інтегрованого обліку та звітності не досліджували такі вчені, як:

- а) С. Бобильов, В. Воробей
- б) Л. Мельник, С. Мельник
- в) Л. Сук, М. Огійчук
- г) І. Синякевич, О. Сморгочова

2. Бухгалтери і фінансисти можуть, не порушуючи стандарти бухгалтерського обліку, видозмінювати показники балансу, розрахувавшись з основними кредиторами до дати складання балансу і знову утворювати кредиторську заборгованість після неї, виникає проблема:

- а) Низька релевантність інформації
- б) Можливість маніпуляції обліковими даними
- в) Невідповідність балансової вартості ринковій
- г) Неадекватне відображення стану діяльності

3. Фінансова звітність як компонент інформаційного забезпечення управління підприємством гармонійно поєднується з такою функцією менеджменту, як:

- а) планування
- б) організація
- в) мотивація і контроль
- г) усі відповіді вірні

4. При фінансовій звітності:

- а) відсутність обов'язкових стандартів
- б) відсутність загальної термінології
- в) покращене управління ризиками
- г) відображення результатів минулих подій

5. При не фінансовій звітності:

- а) висока якість даних
- б) чітке визначення відповідальності
- в) покращене управління ризиками
- г) вірної відповіді немає

6. При інтегрованій звітності:

- а) неадекватне відображення нематеріальних активів
- б) визначення відповідальності відсутнє
- в) покращене управління ризиками
- г) відсутність обов'язкових стандартів

7. До законодавчих актів та ініціатив щодо сталого розвитку в Україні належать:

- а) Закон України "Про екологічний аудит" (2004 р.);
- б) усі відповіді вірні
- в) рамкова політика сталого споживання і виробництва (2012 р.);
- г) Концепція національної стратегії корпоративної соціальної відповідальності

в Україні до 2015 року.

8. Основні переваги застосування інтегрованої звітності з точки зору інвестора:

- а) ефективні інвестиційні рішення
- б) ефективний розподіл капіталу в економіці
- в) спільна розробка вимог до звітності
- г) інтеграція екологічних і соціальних питань з фінансовими питаннями

9. Основні переваги застосування інтегрованої звітності з точки зору працівників:

- а) незалежна перевірка звітів про сталий розвиток
- б) вклад працівників у створення і підтримання компанією її цінності
- в) узгодження інтересів груп заінтересованих осіб
- г) ефективна дивідендна політика

10. Передумова для складання інтегрованої звітності:

- а) вимоги зовнішніх заінтересованих сторін
- б) дотримання законодавчих вимог
- в) тиск з боку інституційних інвесторів
- г) усі відповіді вірні

11. Показники результативності: доходи, операційні витрати, виплати співробітникам відносять до складової результативності:

- а) соціальної
- б) економічної
- в) екологічної
- г) усі відповіді вірні

12. Орієнтовний зміст інтегрованої корпоративної звітності, яка за необхідності повинна включати такі розділи:

- а) фінансові показники діяльності
- б) усі відповіді вірні
- в) економічні показники діяльності
- г) показники соціальної діяльності та соціальної відповідальності

ТЕМА 9

ЗНАЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ ЕКОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ

План заняття:

1. Функціональне призначення екологічного обліку на підприємствах.
2. Методичні та організаційні підходи екологічного обліку.
3. Практичні підходи до відображення активів та витрат природоохоронного призначення на рахунках бухгалтерського обліку.
4. Бухгалтерський облік в системі комунікаційних зв'язків груп заінтересованих осіб.

Мета заняття: вивчення студентами методичних та організаційних підходів екологічного обліку. Формування професійних вмінь і навичок щодо відображення активів та витрат природоохоронного призначення.

9.1. Питання для обговорення:

1. Розкрити зміст поняття "екологічний облік" та можливі шляхи його інтеграції в традиційну облікову систему.
2. У яких формах звітності та яким чином можна відобразити екологічні аспекти

діяльності підприємства?

3. Які зміни слід внести до Плану рахунків бухгалтерського обліку з метою відображення екологічних аспектів господарської діяльності?

4. Розкрийте методику обліку екологічних зобов'язань та необоротних активів природоохоронного призначення.

5. Розкрийте методику обліку екологічних доходів та витрат.

6. Поясніть зміст поняття "екологічний збиток", умови його виникнення та методику обліку.

9.2. Тести

1. Перехід до стійкого розвитку є дуже важливим і для нашої країни. Для реалізації його принципів Україна має всі підстави, основними з яких є:

а) Україна має найвищий інтегральний показник антропогенних навантажень на навколишнє природне середовище практично на всій території

б) усі відповіді вірні

в) суттєво деградоване природне середовище і високий рівень забруднення: у порівнянні з європейськими державами

г) кризовий стан економіки

2. Стійкий розвиток – це:

а) багатовимірний процес змін, який відображає здатність системи стабільно забезпечувати динамічне зростання

б) процес змін, який не відображає здатність системи стабільно забезпечувати динамічне зростання

в) нездатність зберігати рівновагу та збалансованість рівноцінних за своєю значимістю взаємозв'язаних соціальної, економічної та екологічної сфер, протидіючи негативному впливу зовнішніх та внутрішніх факторів

г) усі відповіді вірні

3. У діяльності будь-якого підприємства є відтворюючий процес:

а) виробництва

б) обміну,

в) розподілу та споживання,

г) усі відповіді вірні

4. Основними вимогами до екологічної інформації є здатність забезпечити:

а) збір і накопичення,

б) зберігання і систематизацію,

в) оцінку та використання даних

г) усі відповіді вірні

5. У фінансовій звітності вітчизняних підприємств:

а) передбачено розкриття екологічної інформації

б) існують вимоги законодавства щодо подання звітності суб'єктами господарювання про здійснення операцій з охорони навколишнього природного середовища

в) екологічної інформації у вигляді статистичної звітності як вторинного джерела облікової інформації має достовірний характер

г) усі відповіді не вірні

6. Однією з проблем екологічного менеджменту в цій площині є розробка і вдосконалення напрямів і принципів екологічного обліку та контролю, які включають в себе:

а) фінансовий і управлінський облік,

б) звітність за екологічними показниками

в) екологічний аудит

г) усі відповіді вірні

7. Підстави, на яких питання екологічної діяльності слід об'єднати в корпоративний облік:

а) дебіторам для прийняття інвестиційних рішень необхідно мати інформацію з екологічних заходів і витрат, пов'язаних з екологічною діяльністю;

- б) питання екологічної діяльності не можуть бути предметом управлінської діяльності
- в) підприємства не можуть мати переваги в конкурентній боротьбі, якщо вони будуть спроможні показати, що їх продукція безпечна в екологічному аспекті;
- г) екологічний облік є ключем до сталого розвитку

8. Відсутність обліку будь-яких екологічних факторів діяльності в епосі:

- а) перехідного суспільства
- б) постіндустріального суспільства
- в) інформаційного суспільства
- г) традиційного суспільства

9. Виникнення обліку природних ресурсів та, відповідно, проблем щодо їх оцінки в епосі:

- а) традиційного суспільства
- б) перехідного суспільства
- в) постіндустріального суспільства
- г) інформаційного суспільства

10. Розробка основних положень екологічного обліку в епосі:

- а) традиційного суспільства
- б) перехідного суспільства
- в) постіндустріального суспільства
- г) інформаційного суспільства

11. Формування системи екологічного обліку в епосі:

- а) традиційного суспільства
- б) перехідного суспільства
- в) постіндустріального суспільства
- г) інформаційного суспільства

12. Екологічний облік в контексті економічної безпеки підприємства повинен формувати інформацію про:

- а) наявність природних ресурсів (у кількісному та вартісному вимірниках), ступінь розробки та екологічний стан (якість) природних ресурсів;
- б) наявність впливів (позитивних і негативних) суб'єкта господарювання на природне довкілля;
- в) здійснені заходи суб'єктом господарювання щодо охорони середовища, а також їх ефективність.
- г) усі відповіді вірні

13. Причини необхідності ведення екологічного обліку:

- а) потреба у точному і відокремленому відображенні операцій з природоохоронної діяльності;
- б) зацікавленість кредиторів та інвесторів в отриманні достовірної інформації про екологічну діяльність і екологічну безпеку;
- в) можливість підприємства здобути переваги на ринку, реалізуючи екологічно чисту продукцію досягнення збалансованого розвитку та високого рівня економічної безпеки.
- г) усі відповіді вірні

14. Проблема розвитку екологічного обліку проявляється через ряд перешкод:

- а) екстенсивний шлях розвитку національного господарства
- б) відсутність конкретних рекомендацій щодо ведення екологічного обліку;
- в) відсутність вимог обов'язкового подання екологічної звітності.
- г) усі відповіді вірні

15. Ігнорування екологічних зобов'язань у бухгалтерському обліку і, як наслідок, відсутність їх у звітності є небезпечним з багатьох причин:

- а) акціонери не можуть наполягти на врахуванні оцінки зобов'язань в ціні акцій
- б) відсутність певної політики щодо екологічних зобов'язань не може зумовити те, що управлінський персонал не буде своєчасно зосереджувати увагу вищої керівної ланки на екологічних проблемах.
- в) за організацією може утвердитися репутація безвідповідального суб'єкта.

г) акціонери не можуть порушити позови проти організації, яка не надає відповідної інформації

16. Екологічні витрати майбутніх періодів (як і будь-які потенційні витрати) є наслідком:

- а) подій попередніх періодів та очікуваних подій, наслідки яких мають забезпечити зниження фінансових показників діяльності підприємства
- б) подій попередніх періодів та очікуваних подій, наслідки яких не можуть забезпечити зниження фінансових показників діяльності підприємства.
- в) подій попередніх періодів та очікуваних подій, наслідки яких мають забезпечити підвищення фінансових показників діяльності підприємства
- г) усі відповіді вірні

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.

ТЕМА 10

ЗНАЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ СОЦІАЛЬНИХ РІШЕНЬ

План заняття:

1. Функціональне призначення соціального обліку на підприємствах.
2. Методичні та організаційні підходи соціального обліку.
3. Бухгалтерський облік в системі комунікаційних зв'язків груп заінтересованих осіб.

Мета заняття: вивчення студентами методичних та організаційних підходів екологічного і соціального обліку. Формування професійних вмінь і навичок щодо відображення активів та витрат природоохоронного призначення.

10.1. Питання для обговорення:

1. Розкрийте сутність поняття "соціальний облік" та його значення на сучасному рівні суспільного розвитку.
2. Що таке соціальний капітал? Його місце в системі бухгалтерського обліку.
3. Яку роль відіграє бухгалтерський облік в системі комунікаційних зв'язків груп заінтересованих осіб?
4. Перерахуйте можливі шляхи зростання інформативності показників фінансової звітності в частині розкриття інформації про соціально відповідальну діяльність суб'єктів господарювання.

10.2. Тести

1. Забезпечення економіко-правових та організаційних заходів використання, збереження та розвитку трудових ресурсів підприємства на засадах виконання соціальних програм як складових збалансованої соціально-економічної та екологічної господарської діяльності це:

- а) соціальна відповідальність суб'єкта
- б) соціальна відповідальність об'єкта
- в) соціальна відповідальність бізнесу
- г) усі відповіді невірні

2. Єдина інтегрована система господарського обліку (ІСО), не містить облік:

- а) бухгалтерський (базовий)

- б) внутрішньогосподарський (управлінський)
- в) статистичний, податковий підсистеми обліку господарських операцій
- г) податковий

3. Необхідність скорочення марнотратного надспоживання і оптимального використання обмежених ресурсів шляхом застосування природо-,енерго- і матеріало зберігаючих технологій, це:

- а) економічна складова сталого розвитку
- б) соціальна складова сталого розвитку
- в) екологічна складова сталого розвитку
- г) усі відповіді вірні

4. Реалізація корпоративної соціальної відповідальності здійснюється на основі певних принципів:

- а) органічне поєднання економічної ефективності, соціальної справедливості та ресурсно-екологічної збалансованості
- б) добровільність прийняття і виконання додаткових соціальних зобов'язань, не передбачених законодавством
- в) прозорість і соціальна звітність
- г) усі відповіді вірні

5. Основний напрям реалізації корпоративної соціальної відповідальності у внутрішньому середовищі, це:

- а) гідна оплата праці на основі зростання її продуктивності, участь працівників у прибутках підприємств
- б) удосконалення соціально-трудова відносин на засадах соціального партнерства, впровадження економічної демократії-залучення працівників до участі у власності і управлінні підприємствами
- в) надання працівникам підприємств додаткового «соціального пакету» і різноманітних соціальних послуг, перш за все у сфері охорони здоров'я, відпочинку, дозвілля, сприяння у поліпшенні житлово-побутових умов, участь у програмах медичного, соціального і пенсійного страхування
- г) усі відповіді вірні

6. Основний напрям реалізації корпоративної соціальної відповідальності у зовнішньому середовищі, це:

- а) розвиток соціального капіталу
- б) забезпечення якості продукції, прав та інтересів споживачів
- в) налагодження дієвої системи соціального партнерства
- г) усі відповіді вірні

7. Цілями реалізації концепції корпоративної соціальної відповідальності є:

- а) суспільна злагода
- б) стає соціально-економічне спадання
- в) відсутність розвитку соціальних чинників виробництва
- г) усі відповіді невірні

8. Група показників, за якою не можна здійснюватися моніторинг і контроль соціального захисту працівників та сприяти соціальному національному розвитку загалом:

- а) група показників соціальної відповідальності перед працівниками
- б) група показників поведінки компанії на ринку
- в) група показників залучення до життя громадськості
- г) група економічних показників

9. Базовий соціальний пакет не охоплює:

- а) відсутність необхідних для виконання роботи умов праці (насамперед, екологічно безпечних), передбачених законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін
- б) загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- в) виплата в повному розмірі належної працівнику заробітної плати;

г) надання соціальних пільг і гарантій, передбачених колективним договором (галузевою угодою).

10. Підхід щодо формування соціального пакета для кожного працівника, що містить в собі чітку структуру пільг, за якою працівник чітко знає, що йому виділено підприємством на певному етапі його кар'єри (переважно стосується урядових структур):

- а) перший
- б) другий
- в) третій
- г) четвертий

11. Зміст показників соціальної відповідальності бізнесу (СВБ) можна представити як сукупність таких блоків:

- а) забезпечення здоров'я, розвиток корпоративної культури
- б) навчання, підвищення кваліфікації;
- в) відпочинок та розваги; мотивація праці
- г) усі відповіді вірні

12. Показники соціальної відповідальності бізнесу у формах фінансової звітності підприємства:

- а) кількість виробничих травм
- б) оплата днів непрацездатності за рахунок підприємства
- в) кількість днів непрацездатності
- г) кількість виданих путівок на санаторне лікування

13. Показники соціальної відповідальності бізнесу у формах соцстраху звітності підприємства:

- а) витрати на заходи по охороні праці
- б) виплата матеріальної допомоги
- в) оплата підвищення кваліфікації працівників
- г) кількість днів непрацездатності

14. Показники соціальної відповідальності бізнесу у формах статистичної звітності підприємства:

- а) середня заробітна плата (за категоріями)
- б) оплата додаткових відпусток
- в) кількість місць в їдальні
- г) кількість працівників у черзі на відомче житло

15. Створення спеціального фонду з урахуванням результатів фінансової діяльності підприємства шляхом відрахування з прибутку:

- а) Дт 42/п Кт 443
- б) Дт 443 Кт 441
- в) Дт 443 Кт 42/п
- г) Дт 441 Кт 40

16. використання коштів Фонду на проведення виплат, передбачених соціальним пакетом:

- а) Дт 42/п Кт 663/п
- б) Дт 40/п Кт 663/п
- в) Дт 663/п Кт 40/п
- г) Дт 41 Кт 663

17. Елементи соціальних витрат ідентифікують загальний розмір соціальної підтримки працівника підприємства з метою контролю за повнотою, адресністю, відповідністю до реальних потреб працівника та можливостей суб'єкта (особливо в частині мотиваційного СП), це:

- а) оцінка потреби в соціальній підтримці
- б) калькулювання
- в) інвентаризація
- г) узагальнення даних бухгалтерського обліку у формах звітності

18. До об'єкти управлінського обліку в рамках зазначених центрів відповідальності (ЦВ) – господарські операції, які ідентифікують надання працівнику виплат в рамках соціального пакета, доцільно ввести до субрахунків рахунки аналітичного обліку:

- а) рах.949 “Інші витрати операційної діяльності” – за видами соціальних виплат, які є понаднормативними;
- б) рах. 23,27,91,92,93 – за видами соціальних виплат, що передбачені законодавством (нормативними).
- в) рах.40/п “Фонд соціальних виплат” – за переліком передбачених СП виплат за рахунок Фонду;
- г) рах.651 “Розрахунки за іншими виплатами” – за категорією працівників (підрозділами);

19. Нарахована додаткова відпустка (мама неповнолітніх дітей):

- а) Дт 90 Кт 661.4
- б) Дт 92 Кт 661.4
- в) Дт 661.4 Кт 92
- г) Дт 661.4 Кт 27

20. Нараховано відшкодування за перебування дитини працівника в дитячому садочку:

- а) Дт 441 Кт 663.4
- б) Дт 42/п Кт 663.4
- в) Дт 663.4 Кт 443
- г) Дт 663.4 Кт 441

21. Хто зацікавлений в одержанні докладної інформації про дії та плани компанії щодо формування компенсаційного пакета, реалізації соціальних програм, реструктуризації бізнесу, поліпшення умов праці, створення нових робочих місць:

- а) керівництво компанії й акціонери
- б) бізнес-партнери
- в) конкуренти
- г) персонал компанії та його представницькі органи (виробничі ради, профспілки та ін.)

Завдання 10.3

1. Показати облік операцій з визначенням кінцевого фінансового результату (табл. 10.1).

2. Запропонувати методи покращення обліку розрахунків з оплати праці, якщо в ході аудиторської перевірки було виявлено наступні недоліки:

- при аналізі річного фонду оплати праці помісячно було виявлено, що сума витрат на відпустки нерівномірна протягом року;
- недосконалий управлінський облік витрат на оплату праці;
- облік розрахунків із Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності ведеться на старому рахунку 653 "Розрахунки з ФСС з ТВП";
- невелика кількість працівників із вищою освітою;
- на підприємстві використовується лише погодинна оплата праці, що жодним чином не зацікавлює працівників у покращенні показників своєї діяльності.

Таблиця 10.1

Господарські операції підприємства, пов'язані з наданням соціального пакета працівникам

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Дт	Кт
1	2	3	4	5
Оренда квартири для працівника підприємства				
1.	Перераховано попередню оплату за оренду орендодавцю (орендодавець - фізична особа)	3500		

2.	Надано працівнику житло в користування (як додаткове благо працівнику)	?		
3.	Утримано ПДФО від вартості додаткового блага, наданого працівнику	?		
4.	Відображено зарахування вартості наданого житла у дохід працівника	?		
5.	Утримано ПДФО з доходу особи-орендодавця	?		
6.	Закрито розрахунки за виданими авансами	?		
7.	Перераховано ПДФО до бюджету	?		
Компенсація працівнику вартості оренди житла				
1.	Нараховано працівнику компенсацію за оренду ним житла	2000		
2.	Утримано ПДФО з доходу працівника	?		
3.	Перераховано ПДФО до бюджету	?		
4.	Виплачено працівнику компенсацію вартості оренди житла	?		
Надання у користування працівнику автомобіля, який знаходиться у власності підприємства				
1.	Передано працівнику у користування автомобіль	680000		
2.	Нараховано знос автомобіля (прямолінійний метод, строк корисного використання - 8 років, ЛВ - 34000 грн.)	?		
Оплата навчання працівників у вищому навчальному закладі				
1.	Відображено у складі витрат майбутніх періодів витрати на оплату навчання згідно з договором	10200		
2.	Відображено витрати підприємства за місяць навчання працівника у вузі із визнанням доходів працівника	?		
3.	Нараховано ПДФО з оподаткованої частини доходу	?		
4.	Перераховано податок у момент оплати за навчання працівника	?		
5.	Надано послуги з навчання за перший місяць	?		

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.

ТЕМА 11

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.

2.Скласти опорний конспект з розглянутих питань.

3.Тести

11.3. Тести

1. Ризик – це:

- а) протиприродний прояв мобільності та життєздатності економічних систем – спричиняє приймати нестандартні рішення, оновлювати структуру економічної системи за рахунок створення відповідних дієвих інститутів.
- б) протиприродний прояв мобільності та життєздатності економічних систем – спричиняє приймати стандартні рішення, оновлювати структуру економічної системи за рахунок створення відповідних дієвих інститутів.
- в) природний прояв мобільності та життєздатності економічних систем – спричиняє приймати нестандартні рішення, оновлювати структуру економічної системи за рахунок створення відповідних дієвих інститутів.
- г) природний прояв мобільності та життєздатності економічних систем – спричиняє не приймати стандартні рішення, оновлювати структуру економічної системи за рахунок створення відповідних дієвих інститутів.

2. Можливі втрати від змін рівня процентних ставок при обліковому інформаційному ризику:

- а) Валютний ризик
- б) Кредитний ризик
- в) Ризик коливань ринкових
- г) Ризик процентної ставки

3. Інвестиційні декларації фонду, портфель активів фонду, можливі втрати вартості активів та втрати від невиконання емітентом своїх зобов'язань при обліковому інформаційному ризику:

- а) кредитний ризик
- б) проектний ризик
- в) ризик коливань ринкових цін цінних паперів
- г) валютний ризик

4. Ризику як одній з найбільш складних економічних категорій, пов'язаних з результатами господарської діяльності, не притаманна така риса, як:

- а) імовірнісна та економічна природа,
- б) варіантність та альтернативність,
- в) визначеність результатів,
- г) коливання рівня та умовна постійність.

5. Під «ризиком» прийнято розуміти:

- А) вірогідність (загрозу) втрати підприємством частини своїх ресурсів
- Б) недоотримання доходів
- В) появи додаткових витрат в результаті здійснення певної виробничої і фінансової діяльності.
- Г) усі відповіді вірні

6. За місцем виникнення є ризики:

- а) ризики господарських процесів, ризики господарських засобів
- б) ризики фінансової діяльності, ризики інвестиційної діяльності
- в) ризики операційної діяльності, ризики джерел формування господарських засобів
- г) зовнішні, внутрішні

7. Ризики, які пов'язані зі зміною структури активів, капіталу та зобов'язань підприємства, що веде до зниження показників його фінансової стійкості та ліквідності, до можливості своєчасно виконувати зобов'язання перед державою, працівниками та контрагентами, це:

- а) фінансові ризики
- б) комерційні ризики

- в) внутрішні виробничі ризики
- г) зовнішні економічні ризики

8. Зниження обсягів виробництва і реалізації, різке підвищення собівартості продукції, наявність реклаमाцій, претензій щодо якості продукції застосування застарілих технологій відбувається при об'єктах і суб'єктах ризику:

- а) активи (майно, інвестиції виробничі запаси, готова продукція, кошти, дебітори, та ін.)
- б) пасиви (власний і залучений капітал)
- в) види діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна)
- г) склад і структура персоналу підприємства

9. Захід при організації нових, більш ефективних видів діяльності, зміни в складі активів (вкладання коштів в інші активи), цінних паперів, відкриття нових депозитних рахунків у банках:

- а) резервування коштів на покриття втрат від ризиків та інші заходи самострахування ризиків
- б) диверсифікація діяльності, активів
- в) передача ризиків третім особам (передача векселів та ін.)
- г) заходи з мінімізації ризику

10. Під справедливою вартістю розуміють суму, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. Це передбачено:

- а) П(С)БО 7
- б) П(С)БО 9
- в) П(С)БО 16
- г) П(С)БО 19

11. Рахунок 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» не передбачає субрахунку за напрямом:

- а) забезпечення виплати працівникам
- б) забезпечення виконання гарантійних зобов'язань
- в) забезпечення інших виплат і платежів
- г) забезпечення на покриття збитків

12. Хеджування передбачає використання строкових угод, які дають змогу учасникам ринку:

- а) збільшити ступінь ризику майбутніх операцій з купівлі-продажу активів на ринку, зменшуючи водночас і можливі прибутки чи збитки від таких операцій
- б) зменшити ступінь ризику майбутніх операцій з купівлі-продажу активів на ринку, зменшуючи водночас і можливі прибутки чи збитки від таких операцій
- в) зменшити ступінь ризику майбутніх операцій з купівлі-продажу активів на ринку, збільшуючи водночас і можливі прибутки чи збитки від таких операцій
- г) вірних відповідей немає

13. Аналітичне забезпечення хеджування (аналіз структури та динаміки об'єктів хеджування) відбувається в процесі:

- а) укладання договорів, розробка документації
- б) операції з об'єктами хеджування
- в) операції з інструментами хеджування
- г) формування фінансового результату

14. Сума довгострокових та короткострокових похідних фінансових активів у вигляді перерахованої варіаційної маржі, а також у випадку застосування опціонів - витрати, пов'язані з їх випуском та обігом:

- а) інші довгострокові зобов'язання. інші поточні зобов'язання
- б) довгострокова дебіторська заборгованість. інша поточна дебіторська заборгованість
- в) доходи майбутніх періодів. витрати майбутніх періодів
- г) статті нефінансових активів (об'єктів хеджування)

15. Фінансові витрати, це:

- а) позитивна зміна вартості інструментів та об'єктів хеджування

- б) збільшення вартості об'єкта хеджування на суму ефективної частини переоцінки інструменту хеджування грошових потоків
- в) сума переоцінки об'єктів хеджування
- г) негативна зміна вартості інструментів та об'єктів хеджування

16. Показники ділової активності:

- а) коефіцієнти ліквідності
- б) коефіцієнт автономії
- в) оборотність власного капіталу
- г) коефіцієнт фінансової стійкості

17. Показники платоспроможності:

- а) коефіцієнти ліквідності
- б) період погашення кредиторської заборгованості
- в) коефіцієнт автономії
- г) витратні показники

18. Показники фінансової стійкості:

- а) період погашення кредиторської заборгованості
- б) коефіцієнт автономії
- в) ресурсні показники
- г) оборотність власного капіталу

19. Показники рентабельності:

- а) коефіцієнт фінансової стійкості
- б) коефіцієнти ліквідності
- в) доходні показники
- г) оборотність власного капіталу

ТЕМА 12

ПОНЯТТЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

План заняття:

1. Критерії ефективності організації облікової системи підприємства.
2. Методика оцінювання якості обліково-аналітичної інформації.
3. Методико-організаційні підходи гармонізації принципів бухгалтерського обліку та податкового законодавства.

Мета заняття: вивчення студентами теоретичних основ ефективної організації облікової системи підприємства, формування професійних вмінь і навичок з оцінювання якості обліково-аналітичної інформації.

12.1. Питання для обговорення:

1. Розкрийте зміст поняття "якість облікової інформації", вкажіть чинники, які її забезпечують.
2. Назвіть критерії якості роботи облікової служби підприємства.
3. Вкажіть складові організації облікової системи підприємства. Розкрийте сутність методичного етапу організації обліку.
4. Які кроки передбачено на технічному етапі організації обліку?
5. Що передбачає організаційний етап організації облікової системи підприємства?
6. Перерахуйте якісні характеристики облікової інформації.
7. Назвіть можливі методи оцінки обліково-аналітичної інформації.
8. Розкрийте зміст експертного методу оцінки облікової інформації.
9. Розкрийте відмінності в обліку прибутку згідно норм П(С)БО та ПКУ.
10. Що таке "податкові різниці" і у яких випадках вони виникають?

12.2. Тести

1. Якість облікової інформації необхідно оцінювати через таку характеристику:

- а) релевантність, точність
- б) своєчасність та пунктуальність
- в) узгодженість та порівнянність
- г) усі відповіді вірні

2. Якщо якість інформації залежить від технічного рівня її виробництва, це група:

- а) політична
- б) технічна
- в) економічна
- г) соціальна

3. Якщо якість інформації тісно пов'язана із її споживчою вартістю, це група:

- а) політична
- б) технічна
- в) економічна
- г) соціальна

4. Чинник, що не впливає на якість облікової інформації і забезпечує:

- а) формування якості
- б) стимулювання якості
- в) збереження якості
- г) оцінка якості інформації

5. Функціональні цілі організації відбору облікових показників, що відповідають певному набору якісних характеристик, відноситься до етапу:

- а) організація
- б) контроль
- в) аналіз
- г) планування

6. Завдання визначення вимог до якості облікової інформації відноситься до етапу:

- а) організація
- б) контроль
- в) аналіз
- г) планування

7. Характеристика вимоги «своєчасність» до обліково-аналітичної інформації:

- а) кількість інформації повинна бути мінімальною, але достатньою для оцінки ситуації та прийняття рішення на певному рівні управління
- б) полягає у необхідності подавати інформацію у формі, яка не потребує додаткового опрацювання і не ускладнює процесу прийняття рішення.
- в) реальне відображення дійсності, в якій наявні всі суттєві й відкинуті несуттєві ознаки.
- г) дає можливість раціонально та активно впливати на хід фінансового-господарської діяльності.

8. Характеристика вимоги «порівнянність» до обліково-аналітичної інформації:

- а) інформація має достовірно відображати процес функціонування системи. усі її показники повинні мати однозначний зміст, який не допускає різних тлумачень.
- б) інформація повинна своєчасно надходити до споживача (структурного підрозділу, співробітника), до того ж раніше, ніж зміниться описувана ситуація, інакше вона втрачає своє значення.
- в) це здатність облікової інформації реагувати на зміни зовнішнього середовища з метою задоволення інтересів користувачів для прийняття раціональних управлінських рішень
- г) зводиться до підготовки такої кількості інформації, яка не повинна коштувати більше ніж її використання.

9. Характеристика вимоги «рентабельність» порівнянність» до обліково-аналітичної інформації:

- а) інформацію слід доводити до відповідального виконавця та користувача

- б) зводиться до підготовки такої кількості інформації, яка не повинна коштувати більше ніж її використання
- в) реальне відображення дійсності, в якій наявні всі суттєві й відкинуті несуттєві ознаки
- г) кількість інформації повинна бути мінімальною, але достатньою для оцінки ситуації та прийняття рішення на певному рівні управління

10. Якісне формування інформаційних ресурсів передбачає:

- а) виявлення та проведення безперервного моніторингу потреб різних груп користувачів інформації, яка формується в обліку
- б) узгодження інтересів різних груп користувачів інформації
- в) визначення засобів формування облікової інформації для системи управління
- г) усі відповіді вірні

11. При оцінюванні якості облікової інформації відсутній метод:

- а) нормативний метод
- б) експертний метод
- в) економічний
- г) соціологічний метод

12. Методи оцінки якості облікової інформації при якому значення показників якості облікової інформації визначають з використанням методів теорії ймовірності та математичної статистики. Цьому методу властива кількісна визначеність:

- а) нормативний метод
- б) експертний метод
- в) статистичний метод
- г) соціологічний метод

13. Показниками якості процесу обліку:

- а) достовірність
- б) своєчасність
- в) стислість
- г) усі відповіді вірні

14. Який елемент не передбачений в оцінці ефективності організації бухгалтерського обліку:

- а) організація облікової політики
- б) застосування плану рахунків бухгалтерського обліку
- в) матеріально-технічне забезпечення підприємства
- г) організація документообігу

Завдання 12.3

Наведено показники фінансової звітності акціонерної холдингової компанії «Росинка» (Додаток 1).

Завдання:

1. Провести арифметичну перевірку Звіту про фінансовий стан та Звіту про сукупний дохід.
2. Встановити можливі причини відхилень та запропонувати заходи фінансового менеджменту по зростанню якості фінансової звітності.

Провести аналіз фінансового стану за вказаними показниками (в табличній формі - табл. 12.1 -12.8).

Таблиця 12.1

Структура майна та джерела його формування

Показник	Значення показника				Зміна за період	
	тис. грн.		% до валюти балансу		+/- (гр.3 - гр.2)	% ((гр.3 - гр.2)/гр.2)
	На 31.12.20XX-1	На 31.12.20XX	На 31.12.20XX-1	На 31.12.20XX		
1	2	3	4	5	6	7
Активи (Assets)						
1. Необоротні активи (Non-current assets)						
2. Оборотні активи (Current assets), усього						
в тому числі: Запаси (Inventories)						
Дебіторська Заборгованість (Trade and other current receivables)						
Гроші та їх еквіваленти (Cash and cash equivalents)						
Капітал та зобов'язання (Equity and liabilities)						
1. Капітал (Equity)						
2. Довгострокові зобов'язання (Non-current liabilities)						
3. Поточні зобов'язання (Current liabilities)						
Активи/ Капітал та зобов'язання (Assets / Equity and liabilities)						

Таблиця 12.2

Аналіз чистих активів

Показник	Значення показника				Зміна за період	
	тис. грн.		% до валюти балансу		+/- (гр.3 - гр.2)	% ((гр.3 - гр.2)/гр.2)
	На 31.12. 20XX-1	На 31.12. 20XX	На 31.12. 20XX-1	На 31.12. 20XX		
1	2	3	4	5	6	7
1. Чисті матеріальні активи (Net tangible assets)						
2. Чисті активи (Net worth, Net assets)						
3. Акціонерний (статутний) Капітал (Issued (share) capital)						
Перевищення чистих активів над статутним капіталом (ряд. 2 – ряд.3)						

Аналіз фінансової стійкості

Таблиця 12.3

Основні показники фінансової стійкості

Показник	Значення показника		Зміна показника (гр.3-гр.2)	Характеристика показника та його нормативне значення
	На 31.12. 20XX-1	На 31.12. 20XX		
1	2	3	4	5
1. Коефіцієнт фінансового левириджу (Debtto-equity ratio, Financial leverage)				Відношення позикового капіталу до власного. Нормальне значення: не більше 1,5 (оптимальне 0,43-1).
2. Коефіцієнт фінансової залежності (Debt ratio, Debt to Assets)				Відношення позикового капіталу до загальної суми активів. Нормальне значення: не більше 0,6 (оптимальне 0,3-0,5).
3. Співвідношення довгострокової заборгованості і власного капіталу (Longterm debt to Equity)				Відношення довгострокових зобов'язань до власного капіталу.
4. Індекс постійного активу (Non-current assets to Net worth)				Відношення вартості необоротних активів до величини власного капіталу організації. Нормальне значення: не більше

				1,25.
5. Коефіцієнт капіталізації (Capitalization ratio)				Відношення вартості необоротних активів до суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань.
6. Співвідношення матеріальних необоротних активів і власного капіталу (Fixed assets to Net worth)				Відношення вартості матеріальних необоротних активів до величини власного капіталу організації. Нормальне значення: 0,75 і менше.
7. Коефіцієнт короткострокової заборгованості (Current liability ratio)				Відношення короткострокової заборгованості до загальної суми заборгованості.

Таблиця 12.4

Аналіз ліквідності

Показник	Значення показника		Зміна показника (гр.3-гр.2)	Характеристика показника та його нормативне значення
	На 31.12. 20XX-1	На 31.12. 20XX		
1	2	3	4	5
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (Current ratio, Working capital ratio)				Відношення оборотних активів до короткострокових зобов'язань. Нормальне значення: 2 і більше.
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності (Quick ratio, Acidtest ratio)				Відношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань. Нормальне значення: 1 і більше.
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Cash ratio)				Відношення високоліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів) до короткострокових зобов'язань. Нормальне значення: 0,2 і більше.

Аналіз ефективності діяльності

Таблиця 12.5

Огляд фінансових результатів

Показник	Значення показника, тис. грн.		Зміна за період	
	На 31.12. 20XX-1	На 31.12. 20XX	+/- гр.3-гр.2)	% ((гр.3-гр.2)/ гр.2)
1	2	3	4	5
1. Виручка (Revenue) (дохід від реалізації)				
2. Собівартість реалізації (Cost of sales)				
3. Валовий прибуток (Gross profit)				

(ряд.1-ряд.2)				
4. Інші доходи і витрати, крім фінансових витрат (Other income and expenses, except Finance costs)				
5.ЕВІТ (Earnings before interest and taxes – прибуток до сплати відсотків і податків) (ряд.3 + ряд.4)				
6. Фінансові витрати (Finance costs)				
7.Витрати з податку на прибуток (Income tax expense)				
8. Прибуток (збиток) (Profit (loss))				
9. Інші сукупні доходи (Other Comprehensive Income)				
10. Загальний сукупний дохід за рік (Comprehensive income) (ряд.8+ ряд.9)				

Таблиця 12.6

Аналіз рентабельності

Показник	Значення показника		Зміна показника (гр.3 - гр.2)
	На 31.12.20XX-1	На 31.12.20XX	
1	2	3	4
1. Рентабельність продажу по валовому прибутку (Gross margin)			
2. Рентабельність продажу по ЕВІТ (Operating margin, Return on sales)			
3. Рентабельність продажу по чистому прибутку (Profit margin)			

Таблиця 12.7

Показник	Значення показника, тис. грн.		Зміна показника (гр.3 - гр.2)	Характеристика показника та його нормативне значення
	На 31.12. 20XX-1	На 31.12. 20XX		
1	2	3	4	5
1. Рентабельність власного капіталу (Return on equity, ROE)				Відношення чистого прибутку до середньої величини-ни власного капіталу. Нормальне значення: 12% і більше.
2. Рентабельність активів (Return on assets, ROA)				Відношення чистого прибутку до середньої вартості активів. Нормальне значення: 6% і більше.
3. Прибуток на інвестований капітал (Return on capital employed, ROCE)				Відношення прибутку до сплати відсотків і податків (ЕВІТ) до власного капіталу і довгострокових зобов'язань.

Таблиця 12.8

Показник	Значення показника, тис. грн.		Коефі- цієнт	Зміна показника гр.3 - гр.2)
	На 31.12. 20XX-1	На 31.12. 20XX		
1	2	3	4	5
1. Оборотність дебіторської заборгованості (Receivables turnover) (відношення середньої за період величини дебіторської заборгованості до середньоденної виручки*)				
2. Оборотність кредиторської заборгованості (Accounts payable turnover) (відношення короткострокової величини кредиторської заборгованості до середньоденного обсягу закупівель)				
3. Оборотність запасів (Inventory turnover) (відношення середньої вартості запасів до середньоденної собівартості продажів)				
4. Оборотність активів (Assets turnover) (відношення середньої вартості активів до середньоденної виручки)				
5. Оборотність оборотних засобів (Current asset turnover) (відношення середньої величини оборотних активів до середньоденної виручки)				
6. Оборотність власного капіталу (Capital turnover) (відношення середньої величини власного капіталу до середньоденної виручки)				

* Наведено розрахунок показника в днях. Значення коефіцієнта дорівнює відношенню 360 до значення показника в днях.

Завдання
до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.

ТЕМА 13

ОБЛІК В УПРАВЛІННІ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ДЖЕРЕЛАМИ

Завдання
до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.
3. Тести

13.3. Тести

1. Надходженню економічних вигід на підприємство активи сприяють по-різному:

- а) придбані за гроші для господарської діяльності активи забезпечать у майбутньому додаткове надходження додаткових коштів на підприємство
- б) інтелектуальні інвестиції в акції, облигації, депозити тощо забезпечать надходження грошових коштів на підприємство у вигляді відсотків, дивідендів тощо;
- в) кредиторська заборгованість — це теж пряме надходження грошових коштів у майбутньому в результаті її погашення дебіторами або одержання грошей на банківський рахунок від здійснення факторингової операції
- г) усі відповіді невірні

2. Відповідно до законодавства та положень активи не можуть відображатись у бухгалтерському обліку і балансі у грошовому виразі з використанням такого методу оцінювання:

- а) історична собівартість — за сумою сплачених грошових коштів чи їх еквівалентів або за справедливою вартістю компенсації, виданої, щоб придбати їх, на момент придбання;
- б) поточна собівартість — за сумою грошових коштів або їх еквівалентів, яка була б сплачена у разі придбання такого ж або еквівалентного активу на поточний момент;
- в) вартість продажу (реалізації) — за сумою грошових коштів (або їх еквівалентів), яку можна було б отримати на поточний момент через продажу активу за звичайної умови;
- г) майбутня вартість — за майбутньою дисконтовою вартістю майбутніх чистих надходжень грошових коштів.

3. Актив як економічний потенціал може існувати у формі:

- а) грошових коштів
- б) еквівалентів грошових коштів
- в) кредиторської заборгованості юридичних або фізичних осіб
- г) дебіторської заборгованості юридичних або фізичних осіб

4. Актив як економічний потенціал може існувати у формі:

- а) фінансових інвестицій
- б) виробничих засобів, що використовуються у господарській діяльності підприємства (основних засобів, нематеріальних активів, виробничих запасів тощо);
- в) незавершеного виробництва;
- г) усі відповіді вірні

5. Тип підприємств:

- а) усі відповіді вірні
- б) одноосібні володіння
- в) партнерства
- г) компанії з обмеженою відповідальністю

6. Тактичне управління підприємством не передбачає:

- а) планування на майбутнє
- б) координація стратегічних планів з поточною діяльністю
- в) поточна діяльність
- г) минула діяльність

7. У наведеному переліку до зобов'язання не віднесено такий об'єкт:

- а) отримання товарів у кредит
- б) позики
- в) нарахування податків і витрат, які будуть сплачені пізніше
- г) дебіторська заборгованість

8. У наведеному переліку до зобов'язання віднесено такий об'єкт:

- а) усі відповіді вірні
- б) надання послуг
- в) заміна або інше зобов'язання
- г) перетворення у власний капітал

9. Якщо розглядати весь капітал, залучений до господарювання, з погляду прав власності у момент його залучення, то не можна констатувати таке:

- а) початок підприємницької діяльності супроводжується залученням капіталу власників, засновників — це початковий капітал;
- б) процес діяльності господарюючого суб'єкта супроводжується взаємодією з іншими суб'єктами підприємницької діяльності із тимчасовим запозиченням їх коштів — залучається позиковий капітал на основі контракту (зобов'язання за контрактом);
- в) отримання доходу та прибутку супроводжується їх створенням, розподілом та перерозподілом у формі податків, зборів і платежів, а це означає, що тимчасово залучаються створений суспільний капітал (до моменту сплати) та власний капітал.
- г) початок підприємницької діяльності не супроводжується залученням капіталу власників, засновників — це додатковий капітал;

10. До підприємницького капіталу входить тільки:

- а) власний капітал
- б) позиковий капітал
- в) суспільний капітал
- г) усі відповіді вірні

11. Тимчасове користування коштами, отриманими в процесі створення, розподілу та перерозподілу національного доходу:

- а) власний капітал
- б) позиковий капітал
- в) суспільний капітал
- г) усі відповіді не вірні

12. Вхідною інформацією не являється:

- а) облікова інформація
- б) аналітична інформація
- в) контрольна інформація
- г) внутрігосподарська звітність

13. Бухгалтерський баланс, Звіт про прибутки і збитки, це:

- а) внутрішньогосподарська звітність
- б) фінансова звітність
- в) статистична звітність
- г) усі відповіді вірні

14. При значному відновленні основних засобів і часткова заміна їх елементів, це:

- а) поточний ремонт
- б) капітальний ремонт
- в) придбання нових видів необоротних активів
- г) вірної відповіді немає

15. Бухгалтерський облік необоротних матеріальних активів повинен забезпечувати отримання наступних основних даних, необхідних для успішного управління підприємством:

- а) загальну балансову вартість всіх основних засобів
- б) балансову вартість окремих видів основних засобів (будинки, споруди, виробниче обладнання, земельні ділянки)
- в) вартість придбаних, збудованих, ліквідованих, переданих, списаних і переоцінених протягом звітного періоду об'єктів основних засобів
- г) усі відповіді вірні

16. Звіт про основні показники діяльності підприємства відноситься до:

- а) первинних документів
- б) облікові реєстри
- в) фінансова звітність
- г) статистична звітність

17. Методика аналізу ефективності використання основних засобів повинна враховувати ряд принципових положень:

- а) функціональна корисність основних засобів зберігається протягом декількох років, тому витрати з їх придбання і експлуатації розподілені в часі;
- б) момент фізичної заміни (оновлення) основних засобів не співпадає з моментом їх вартісного заміщення, у результаті чого можуть виникнути втрати і збитки, що зменшують фінансові результати діяльності підприємства;
- в) ефективність використання основних засобів оцінюється по-різному залежно від їх виду, належності (власні, орендовані), характеру участі у виробничому процесі, а також призначення.
- г) усі відповіді вірні

18. Що не являється основною метою управління оборотними активами:

- а) визначення обґрунтованої потреби в оборотних активах, необхідної для здійснення основної та інших видів діяльності;
- б) оптимізація обсягу і структури оборотних активів;
- в) забезпечення оборотних активів джерелами фінансування та визначення оптимального співвідношення між різними джерелами фінансування оборотних активів;
- г) зниження ефективності використання оборотних активів.

19. Управління оборотними активами включає наступні складові:

- а) управління грошовими коштами і запасами
- б) всі відповіді вірні
- в) зберігання і витрачання запасів, прогнозувати інфляційні витрати на формування запасів
- г) управління дебіторською заборгованістю з метою оцінки реального стану та змін дебіторської заборгованості, та прогнозування відсутності сумнівних безнадійних боргів

20. Для формування даних про фактичну виробничу собівартість готової продукції необхідно вирішити проблеми щодо:

- а) визначення складу й переліку прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, інших прямих витрат;
- б) визначення складу і переліку загальновиробничих витрат;
- в) визначення справедливої вартості супутньої продукції або ціни можливого використання зворотних відходів, отриманих у процесі виробництва;
- г) усі відповіді вірні

ТЕМА 14

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ЗАТРАТАМИ, ДОХОДАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

План заняття:

1. Загальна побудова обліку затрат, доходів і фінансових результатів діяльності.
2. Облік та управління затратами, доходами в операційній діяльності та визначення фінансових результатів.
3. Облік та управління затратами, доходами в неопераційній діяльності та визначення фінансових результатів.

Мета заняття: вивчення студентами методів ефективного управління затратами, доходами в операційній і не операційній діяльності на основі даних обліку.

14.1. Питання для обговорення:

1. Види затрат, їх класифікація та побудова обліку.
2. Види доходів, їх класифікація та побудова обліку.
3. Визначення результатів діяльності.
4. Порядок відображення на рахунках обліку податку на прибуток і облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків).

5. Методи управління затратами.
6. Методи управління доходами.
7. Методи впливу на фінансові результати.

14.2. Тести

1. Затрати періоду, це

- а) при продажу продукції (виробу) лише виробнича собівартість проданої продукції;
- б) під час продажу послуг (робіт) лише виробнича собівартість послуг робіт
- в) під час продажу товарів — лише затрати на придбання товарів, їх доставку та доведення до придатного до продажу стану
- г) витрати на збут

2. Затрати на виробництво та продаж:

- а) адміністративні затрати;
- б) затрати за збут;
- в) інші операційні затрати.
- г) при продажу продукції (виробу) лише виробнича собівартість проданої продукції

3. Кінцева мета будь-якої діяльності:

- а) зменшення витрат
- б) збільшення доходу
- в) одержання прибутку
- г) збільшення зарплати

4. Не визнаються витратами і не включаються до звіту про фінансові результати:

- а) платежі за
договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо
- б) попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг
- в) погашення одержаних позик
- г) усі відповіді вірні

5. Нарахована амортизація адміністративного приміщення:

- а) Дт 92 Кт 131
- б) Дт 23 Кт 131
- в) Дт 131 Кт 92
- г) Дт 92 Кт 10

6. Нарахування заробітної плати працівникам відділу збуту:

- а) Дт 66 Кт 93
- б) Дт 93 Кт 66
- в) Дт 93 Кт 66
- г) Дт 93 Кт 30

7. Формування резерву сумнівних боргів по дебіторській заборгованості за товари (роботи, послуги):

- а) Дт 38 Кт 944
- б) Дт 944 Кт 38
- в) Дт 944 Кт 377
- г) Дт 79 Кт 944

8. Відображено доход від реалізації:

- а) Дт 361 Кт 701
- б) Дт 701 Кт 361
- в) Дт 90 Кт 26
- г) Дт 701 Кт 79

9. Списано собівартість готової продукції

- а) Дт 26 Кт 901
- б) Дт 36 Кт 26
- в) Дт 36 Кт 901
- г) Дт 901 Кт 26

10. До складу інших операційних доходів відносяться:

- а) дохід від реалізації іноземної валюти;
- б) одержані штрафи, пені, неустойки за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду про їх стягнення; відшкодування раніше списаних активів;
- в) доходи від операцій з тарою, від інвентаризації
- г) усі відповіді вірні

14.3. Задання

Відобразити в обліку операції по виробництву і реалізації продукції та визначенню фінансових результатів.

Облік виробництва.

Операція 1. Витрачені виробничі запаси у сумі 1000 грн., зокрема: на виробництво продукції А у сумі 400 грн.; на виробництво продукції В — 600 грн. (Кредит рах. 20 “Виробничі запаси” — Дебет рах. 2301 “Виробництво продукції А”, Дебет рах. 2302 “Виробництво продукції В”).

Операція 2. Нараховано заробітну плату працівникам підприємства — 1200 грн., зокрема: зайнятим на виробництві продукції А

— 300 грн.; виробництво продукції В — 700 грн.; працівникам загально-виробничого призначення — 200 грн. (Кредит рахунку 66 “Розрахунки за виплатами працівникам” — Дебет рахунку 2301 “Виробництво продукції А”, Дебет рахунку 2302 “Виробництво продукції В”, Дебет рахунку 91 “Загально-виробничі витрати”).

Операція 3. Проведено нарахування на заробітну плату до фондів соціального спрямування у розмірі 480 грн. і віднесено зокрема: на виробництво продукції А — 120 грн.; на виробництво продукції В — 280 грн.; на загально-виробничі витрати — 80 грн. (Кредит рахунку 65 “Розрахунки за страхуванням” — Дебет рахунку 2301 “Виробництво продукції А”, Дебет рахунку 2302 “Виробництво продукції В”, Дебет рахунку 91 “Загально-виробничі витрати”).

Операція 4. Списано малоцінні та швидкозношувані предмети на загально-виробничі витрати у сумі 20 грн. (Дебет рахунку 91 “Загально-виробничі витрати” — Кредит рахунку 22 “Малоцінні та швидкозношувані предмети”).

Операція 5. Проведено розподіл і включення загально-виробничих витрат до вартості виробництва, пропорційно обсягів нарахованої заробітної плати на виробництві продукції А і В у сумі 300 грн., зокрема: на виробництво продукції А — 90 грн. та на виробництво продукції В — 210 грн. (Кредит рахунку 91 “Загально-виробничі витрати” — Дебет рахунку 2301 “Виробництво продукції А”, Дебет рахунку 2302 “Виробництво продукції В”).

Операція 6. Нараховано амортизацію по основних засобах у сумі 260 грн. і віднесено: на виробництво продукції А — 100 грн.; на виробництво продукції В — 160 грн. (Кредит рахунку 13 “Знос (амортизація) необоротних активів” — Дебет рахунку 2301 “Виробництво продукції А”, Дебет рахунку 2302 “Виробництво продукції В”).

Операція 7. Виконано підрядною організацією роботи на виробництві продукції А на суму 140 грн. (Кредит рахунку 63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками” — Дебет рахунку 2301 “Виробництво продукції А”).

Операція 8. Оприбутковано із виробництва готову продукцію по собівартості на склад у сумі 3100 грн., зокрема: продукцію А у сумі 1150 грн.; продукцію В — 1950 грн. (Дебет рахунку 26 “Готова продукція” — Кредит рахунку 2301 “Виробництво продукції А”, Кредит рахунку 2302 “Виробництво продукції В”).

Використовуючи дані наведеного прикладу по обліку витрат виробництва, відобразимо зазначені операції як на синтетичних, так і на аналітичних рахунках бухгалтерського обліку. Результати покажемо за допомогою рис. 5.4.

Відмітимо, що з метою визначення фактичної собівартості виробленої продукції необхідно до вартості незавершеного виробництва на початок місяця (дебетове початкове сальдо по рахунку “Виробництво”) додати витрати, які відбулися протягом місяця на даному

виробництві (оборот по дебету рахунку “Виробництво”) і відняти залишок незавершеного виробництва на кінець місяця (дебетове кінцеве сальдо по рахунку “Виробництво”).

Облік реалізації і визначення фінансових результатів.

Операція 1. Відвантажено готову продукцію покупцю за собівартістю 2000 грн. Дана операція буде відображена у двох проводках: 1) Списано на реалізацію готову продукцію за собівартістю (Кредит рахунку 26 “Готова продукція” — Дебет рахунку 90 “Собівартість реалізації”); 1а) Списано на фінансові результати собівартість реалізованої продукції (Кредит рахунку 90 “Собівартість реалізації” — Дебет рахунку 79 “Фінансові результати”).

Операція 2. Нараховано покупцю заборгованість за відвантаженою йому продукцію за цінами реалізації у сумі 6000 грн. (Дебет рахунку 36 “Розрахунки з покупцями та замовниками” — Кредит рахунку 70 “Доходи від реалізації”).

Операція 3. Вираховано суму податку на додану вартість із суми доходу від реалізації готової продукції 1000 грн. (Дебет рахунку 70 “Доходи від реалізації” — Кредит рахунку 64 “Розрахунки за податками й платежами”).

Операція 4. Списано на фінансові результати чистий дохід (виручка) без урахування податку на додану вартість — 5000 грн. (Дебет рахунку 70 “Доходи від реалізації” — Кредит рахунку 79 “Фінансові результати”).

Операція 5. Надійшла на розрахунковий рахунок підприємства оплата від покупця (виручка) за поставлену йому продукцію у сумі 3500 грн. (Дебет рахунку 31 “Рахунки в банках” — Кредит рахунку 36 “Розрахунки з покупцями та замовниками”).

Операція 6. Отримано від покупця короткостроковий вексель як гарантійне зобов’язання щодо оплати за придбаний товар у майбутньому на суму 2500 грн. (Дебет рахунку 34 “Короткострокові векселі одержані” — Кредит рахунку 36 “Розрахунки з покупцями та замовниками”).

Операція 7. Списано на фінансові результати витрати підприємства, пов’язані із збутом продукції у сумі 900 грн. (Дебет рахунку 79 “Фінансові результати” — Кредит рахунку 93 “Витрати на збут”).

Операція 8. Нараховано до бюджету податок на прибуток у розмірі 30 % від оподаткованого прибутку — 630 грн. (Дебет рахунку 79 “Фінансові результати” — Кредит рахунку 64 “Розрахунки за податками й платежами”).

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.

ТЕМА 15

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.
3. Тести.

15.3 Тести

1. Облік формування елементів затрат на виробництво:

- а) матеріальні затрати
- б) затрати на соціальні потреби
- в) усі відповіді вірні
- г) затрати на оплату праці

2. Система норм і нормативів на ресурси виробничих процесів

- а) норми затрат на предмети праці
- б) норми затрат на оплату праці
- в) норми затрат на засоби праці
- г) усі відповіді вірні

3. Облік затрат за непрямими ознаками та розподіл між виробами, замовленнями, послугами за певними параметрами:

- а) основні
- б) накладні
- в) інші
- г) усі відповіді вірні

4. Найважливіші та найскладніші моменти побудови моделі обліку затрат такі:

- а) загальна методологія та її побудова
- б) особливості формування елементів затрат
- в) побудова обліку руху матеріальних елементів затрат і незавершеного виробництва у процесі виробництва
- г) усі відповіді вірні

5. Планування та нормування затрат в бізнес-плані не передбачають норми на такі затрати:

- а) прямі змінні за видами продукції та видами затрат;
- б) непрямі змінні за окремими видами витрат управлінського та організаційного характеру;
- в) непрямі сталі управлінського та організаційного характеру
- г) прямі сталі управлінського та організаційного характеру

6. Не відносяться до економічних елементів витрат:

- а) витрати на оплату праці
- б) матеріальні витрати
- в) загальновиробничі витрати
- г) амортизація основних фондів та нематеріальних активів

7. Процедура обліку витрат і калькулювання в "стандарт-кост" зводиться до:

- а) записів відхилень від стандартних цін на матеріали, що надходять;
- б) визначення вартості браку;
- в) зіставлення дійсних накладних витрат зі стандартними
- г) усі відповіді вірні

8. Система "стандарт-кост" не може вплинути на підвищення дохідності підприємства за таким одним напрямком:

- а) виявлення перевитрат (несприятливих відхилень), які знижують прибуток підприємства;
- б) надання менеджерам точних даних про собівартість виробництва, на підставі яких відділ збуту може планувати обсяги продажу і встановлювати оптимальні ціни;
- в) мінімізація облікової роботи, яка пов'язана з калькулюванням
- г) збільшення облікової роботи, яка пов'язана з калькулюванням

9. В основу системи нормативного обліку виробничих витрат не покладений наступний принцип:

- а) розробка нормативних калькуляцій на початок звітного періоду;
- б) систематичний та своєчасний облік змін норм і оперативне визначення впливу цих змін на собівартість продукції;
- в) передчасний контроль витрат на основі первинних документів і фіксація відхилень від норм в момент їх виникнення з одночасним виявленням причин та винних;
- г) щорічна інформація про відхилення від норм.

10. До основних принципів системи «стандарт-кост» не можна віднести:

- а) спільний облік витрат за нормативами та відхилень від нормативів
- б) періодичний перегляд нормативів при зміні умов виробництва
- в) калькулювання собівартості продукції за нормативними і фактичними витратами
- г) систематичний контроль і аналіз відхилень від нормативів за їх видами, місцями виникнення, причинами; оперативне реагування на відхилення.

ТЕМА 16

Завдання

до самостійної роботи щодо вивчення навчального матеріалу

Після вивчення програмного матеріалу необхідно виконати самостійну роботу:

1. Вивчити та опрацювати відповідну літературу з питань теми.
2. Скласти опорний конспект з розглянутих питань.
3. Тести.

16.3 Тести

1. Метод неповних затрат потребує, щоб затрати були поділені на:

- а) три види
- б) один вид
- в) два види
- г) чотири види

2. Облік постійно розподілюваних затрат на виробництво не передбачає етапу:

- а) віднесення до собівартості прямих змінних пропорційних затрат.
- б) віднесення на собівартість змінної частини загальних затрат.
- в) розподіл за різними видами готової продукції сталих загальних затрат
- г) розподіл за різними видами побічної продукції сталих загальних затрат

3. Облік затрат за факторами виробництва дає змогу:

- а) здійснювати багатоваріантне планування;
- б) регулярно провадити різнобічний аналіз затрат та
- в) формувати раціональну структуру собівартості готової продукції
- г) усі відповіді вірні

4. У фінансовому обліку не формується:

- а) торговельна собівартість
- б) виробнича собівартість
- в) собівартість реалізованої продукції;
- г) повна собівартість.

5. З метою підготовки інформації для управління собівартістю, тобто для цілей управлінського обліку необхідно формувати такий вид собівартості:

- а) собівартість центру відповідальності;
- б) повну виробничу собівартість;
- в) маржинальну (обмежену) собівартість.
- г) усі відповіді вірні

6. Метод неповних затрат не допускає такого виду витрат:

- а) прямі (змінні);
- б) непрямі (змінні);
- в) непрямі сталі.
- г) прямі сталі

7. Найістотнішими та найскладнішими моментами при складанні робочої моделі обліку є такі:

- а) загальна методологія облікового процесу;
- б) особливості формування елементів затрат;
- в) побудова обліку руху матеріальних елементів затрат у процесі виробництва;
- г) усі відповіді вірні

8. Облік неповних (змінних, прямих) витрат

- а) ефективний для прийняття довгострокових управлінських рішень
- б) орієнтований на покриття прямих витрат і наступну оптимізацію (максималізацію) доходу
- в) є основою довгострокової політики в галузі виробництва і збуту продукції
- г) усі відповіді вірні

9. Облік неповних (змінних, прямих) витрат

- а) ефективний для прийняття коротко-строкових управлінських рішень ціни
- б) забезпечує оперативний контроль за рахунок надання простої сигнальної інформації

в) усі відповіді вірні

г) орієнтує адміністрацію на пошук оптимальних рішень шляхом адаптації виробничої програми до змінних умов ринку

10. Маржинальний дохід, це:

а) дохід від реалізації – змінні витрати

б) дохід від реалізації - постійні витрати

в) змінні витрати – постійні витрати

г) немає вірної відповіді

11. Планування та нормування витрат не передбачає норми на такі витрати:

а) прямі змінні за сортами продукції та видами витрат;

б) непрямі змінні та непрямі постійні (загальновиробничі) витрати за окремими видами витрат технологічного характеру;

в) непрямі постійні управлінського та організаційного характеру (адміністративні, витрати на збут, інші операційні витрати).

г) прямі постійні за сортами продукції та видами витрат;

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ

1. Проблеми і перспективи використання облікової інформації в управлінні підприємством у вітчизняних умовах.

2. Проблеми і перспективи створення інформаційної системи підприємства.

3. Порядок формування управлінської бухгалтерської звітності та критерії оцінки її ефективності.

4. Проблеми і перспективи складання інтегрованої управлінської бухгалтерської звітності.

5. Роль прогнозування в системі управління бізнесом.

6. Вибір стратегії діяльності підприємства в умовах ринкової (або трансформаційної) економіки.

7. Трансфертне ціноутворення на підприємстві (в банках)

8. Система інформаційного забезпечення стратегічної діяльності підприємства

9. Концепція збалансованої системи показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством (банком).

10. Проблеми запровадження системи збалансованої системи показників на підприємствах.

11. Екологічний облік в системі розвитку екологічного менеджменту.

12. Загальні засади здійснення екологічного аудиту.

13. Екологічна звітність: сутність та склад.

14. Соціальний облік в системі посилення корпоративної соціальної відповідальності.

15. Порядок відображення показників соціального обліку в звітності.

16. Аудит соціально-орієнтованих витрат.

17. Інформаційна підтримка управління ризиками на підприємстві (в банках).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством [Текст] : монографія / Ю. А. Верига [та ін.] ; заг. ред. О. М. Губачова ; Укоопспілка, Полтавський ун-т споживчої кооперації України. - Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. - 337 с.
2. Кузнецова, Світлана Анатоліївна. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством [Текст] : навч. посібник / С. А. Кузнецова ; Таврійський держ. агротехнологічний ун-т. - Мелітополь : Видавничий будинок ММД, 2008. - 230 с. - Бібліогр.: с. 187-193.
3. Сопко, Василь Васильович. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством [Текст] : навч. посібник / В. В. Сопко ; Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. - К. : КНЕУ, 2006. - 526 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бочуля Т.В. Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: проблеми теорії та методології: Монографія. – Київ, 2013. – 606 с.
2. Бочуля Т.В. Вартість інформації в обліковому вимірі: реалії теорії та практики // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 10. – С. 28-33.
3. Бочуля Т.В. Організація системи бухгалтерського обліку із застосуванням «хмарних» технологій // Економіка і управління: виклики та перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 4-5 лютого 2013 р. – Дніпропетровськ, 2013. – С. 333-336.
4. Бочуля Т.В. Релевантні інформаційні технології облікової стратегії розвитку в світі наукової думки // Зимові читання, присвячені видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку, аналізу і контролю: тези Одинадцятої Всеукраїнської наукової Internet-конференції. – Житомир: ЖДТУ, 2013. – С. 41-44
5. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія / С.Ф. Голов. — К. : Центр учбової л-ри, 2007. — 522 с.
6. Голубков Е.П. Технология принятия управленческих решений / Е.П. Голубков. – М.: Дело, 2005. – 544 с.
7. Бочуля Т.В. Учет и информация в системе управления: опыт, поиски, решения: Монографія. – Харків: ХДУХТ, 2013. – 269 с.
8. Василенко В.О. Теорія та практика розроблення управлінських рішень: навч. посіб. / В.О. Василенко. – К.: Центр учбової літератури, 2002. – 420 с.
9. Вертакова О. Управленческие решение: разработка и выбор: учеб. пособие – 2005. – 352 с.
10. Вигівська І.М. Бухгалтерський облік діяльності підприємств в умовах ризику: організація та методика [Текст]: автореферат дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / І. М. Вигівська; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир: [б. и.], 2010. – 21 с.
11. Вахрушина М.А. Внутрипроизводственный учет и отчетность. Сегментарный учет и отчетность. Российская практика: проблемы и перспективы. – М.: "АКДИ Экономика и жизнь", 2000.
12. Василенко В.О. Теорія та практика розроблення управлінських рішень: навч. посіб. / В.О. Василенко. – К.: Центр учбової літератури, 2002. – 420 с.
13. Вигівська І.М. Підприємницькі ризики як особливий вид фактів господарської діяльності / І.М. Вигівська // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. / Відповідальний редактор д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинець. – Випуск 2 (14). – Житомир: ЖДТУ, 2009. – С. 31-45.
14. Вертакова О. Управленческие решение: разработка и выбор: учеб. пособие – 2005. – 352 с.
15. Внедрение сбалансированной системы показателей / под ред. В. Григорьева ; пер. с нем. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – 478 с.
16. Голубков Е.П. Технология принятия управленческих решений / Е.П. Голубков. – М.: Дело, 2005. – 544 с.

17. Давидюк Т.В. Екологічний, інтелектуальний та людський капітал в теорії бухгалтерського обліку [Текст]: Монографія / Т.В. Давидюк, І.В. Замула, С.Ф. Легенчук; під заг. ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖДТУ, 2009. – 480 с.
18. Дорошук Г.А. Антикризове управління підприємством: теорія та практика [Текст] : навч. посіб. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко; Рек. Мін. освіти і науки України. - Львів : Новий Світ-2000, 2010. – 332 с.
19. Друкер П. Энциклопедия менеджмента / П. Друкер; пер. с англ. — М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2006. – 432 с.
20. Замлинський В.В. Вплив глобалізаційних процесів на реформування бухгалтерського обліку в Україні / В.В. Замлинський.// Економіст. – 2013. – № 3. – С.51-52.
21. Замула І.В. Бухгалтерський облік екологічної діяльності у забезпеченні стійкого розвитку економіки [Текст] : монографія / І. В. Замула ; Житомир. держ. технол. ун-т. - Житомир : ЖДТУ, 2010. - 440 с.
22. Збалансована система показників в оцінці діяльності підприємства / за ред. Л. М. Малярець, А. В. Штереверя. – Х. : ХНЕУ, 2008. – 180 с.
23. Ермакова Н.А. Контрольно-информационные системы управленческого учета / Н.А. Ермакова. – М.: Экономистъ, 2005. – 296 с.
24. Жиглей І.В. Бухгалтерський облік соціально-відповідальної діяльності суб'єктів господарювання: необхідність та орієнтири розвитку [Текст]: монографія / І.В. Жиглей; Житомир. держ. технол. ун-т. - Житомир : ЖДТУ, 2010. - 495 с.
25. Крючков В.Г. Теоретико-методологическое исследование современных моделей информационной учетно-налоговой системы и концепция коммуникационного взаимодействия ее элементов – Москва: Финпресс, 2009. – 112 с.
26. Каплан Роберт С. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Каплан Роберт С., Нортон Дейвид П. – М. : ЗАО "Олимп-Бизнес", 2006. – 320 с.
27. Каплан Роберт С. Стратегические карты. Трансформация нематериальных активов в материальные результаты / Каплан Роберт С., Нортон Дейвид П. – М. : ЗАО "Олимп-Бизнес", 2007. – 512 с.
28. Карпова Т.П. Основы управленческого учета: Учебное пособие – М.: ИНФРА-М, 1997.
29. Кизим М. О. Збалансована система показників : монографія / М. О. Кизим, А. А. Пилипенко, В. А. Зінченко. – Х. : ВД "Інжек", 2007. – 192 с.
30. Корягін М.В. Оцінювання вартості підприємства в системі бухгалтерського обліку [Текст]: Монографія / М.В. Корягін: Львів: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2012. – 262 с.
31. Косянчук Т. Ф. Аналіз існуючих підходів щодо оцінки результативності діяльності підприємства / Т. Ф. Косянчук, О. В. Рибак // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – № 4, Т.2. – С. 62-66.
32. Крючков В.Г. Теоретико-методологическое исследование современных моделей информационной учетно-налоговой системы и концепция коммуникационного взаимодействия ее элементов – Москва: Финпресс, 2009. – 112 с.
33. Курс економіки: Учебник / Под ред. Б.А. Райзберга. – ИНФРА-М, 1997. – 720
34. Лаговська О.А. Стандартизація процедури формування та функціонування бухгалтерського обліку як інформаційно-комунікаційної системи: адаптаційний підхід до сучасних умов господарювання / О.А. Лаговська // Вісник ЖДТУ / Економічні науки. – 2011. – № 4 (58). – С. 55-58
35. Лаговська О.А. Бухгалтерський облік для управління: гносеологічний та епістемологічний конфлікти : монографія / О. А. Лаговська; ред.: Ф. Ф. Бутинець; Житомир. держ. технол. ун-т. - Житомир, 2011. - 344 с.
36. Лігоненко Л. О. Дискусійні питання щодо трактування сутності та співвідношення понять «ефективність» і «результативність» управління підприємством / Л. О. Лігоненко // Актуальні проблеми економіки. – К., 2008. – № 10. – С 207-216.
37. Лукина Н.П. Информационное общество: состояние и перспективы социально-философского исследования [Электронный ресурс]. – Електрон. текстові дані (41 193 bytes). – Режим доступу:<http://www.ipu.com.ua/ru/node/5435>

38. Менеджмент: понятійно-термінологічний словник / за ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. – К.: МАУП, 2007. – 744 с.
39. Метелиця В. Запровадження стандарту обліку земель сільськогосподарського призначення як інституту бухгалтерської професії / В. Метелиця // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 3. – С.27-33.
40. Носач Л.Л. [та ін.] Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект: Монографія, 2013. – Т. 2.– 414 с.
41. Палеха Ю.І. Менеджмент для початківців: навч. посібник / Ю.І. Палеха. – 3-тє вид., доп. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 216 с.
42. Плікус І.Й. Облікова інформація в системі управління фінансами підприємства / І.Й. Плікус // Журнал —Регіональні перспективи. – 2003. – № 2-3. – С. 28-35.
43. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів): [монографія]. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 334 с.
44. Розвиток науки про бухгалтерський облік і господарський контроль: забезпечення стійкого розвитку економіки України: монографія / Т.А. Бутинець, Т.В. Давидюк, І.В. Жиглей, І.В. Замула; за заг. ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖДТУ, 2012. – 308 с.
45. Розвиток бухгалтерського обліку в контексті узгодження антагоністичних інтересів груп заінтересованих осіб : монографія / І. В. Жиглей, В. І. Кузь, О. А. Лаговська, О. В. Олійник; МОНМС України, Буков. держ. фін.-екон. ун-т. - Чернівці : Технодрук, 2012. - 247 с.
46. Скоп Х. Перспектива розвитку бухгалтерського обліку природних ресурсів та іншого майна державної власності / Х. Скоп. – 2013. – № 3. – С.12-20.
47. Стеценко І.Т. Менеджмент: навч. посібник для самост. вивч. дисципліни / І.Т. Стеценко. – Донецьк: Дон УЕП, 2009. – 95 с.
48. Стеценко І.Т. Менеджмент, маркетинг, бізнес, економіка: термінол. довідник / І.Т. Стеценко. – Донецьк: ВД «Кальміус», 2010. – 464 с.
49. Турило А. М. Фінансово-економічні аспекти оцінки результатів і ефективності діяльності підприємства /А. М. Турило, О. А. Зінченко // Фінанси України. – 2008. – № 8. – С. 35-44.
50. Шайкан, Андрій Валерійович. Формування інструментарію бухгалтерського обліку у стратегічному управлінні промисловим підприємством [Текст] : монографія / А. В. Шайкан, Є. В. Афанасьєв ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - Кривий Ріг : Чернявський Д. О., 2011. - 156 с. : табл., рис. - Бібліогр.: с. 149-154.